

UNIVERZA V LJUBLJANI
PEDAGOŠKA FAKULTETA
ODDELEK ZA RAZREDNI POUK

**ZAZNAVANJE ŠPORTNOVZGOJNEGA
PROCESA UČENCEV 2. TRIADE V ŠOLAH
ŠTAJERSKO-KOROŠKE REGIJE**

DIPLOMSKO DELO

Mentorica: dr. Vesna Štemberger, doc.

Kandidatka: Tjaša Švigelj

Ljubljana, november 2012

ZAHVALA

*Tisoč in tisoč zvezd je nad nami,
tisoč in tisoč zvez med nami,
da gre po svetu – rama ob rami -
svetloba z nami.*

(Tone Pavček).

Iskreno se zahvaljujem mentorici, profesorici dr. Vesni Štemberger, ki me je sprejela pod svoje mentorstvo, za vso pomoč, hitro odzivnost in nasvete pri nastajanju diplomskega dela.

Največja zahvala pa gre družini, ki me je spremljala in podpirala na študijski poti. Hvala vam!

IZVLEČEK

V teoretičnem delu diplomske naloge z naslovom Zaznavanje športnovzgojnega procesa učencev 2. triade v šolah štajersko-koroške regije, sem opredelila šport in njegov pomen, šolsko športno vzgojo, njena izhodišča, obseg in strukturo predmeta ter predstavila sodelovanje razrednega učitelja in športnega pedagoga pri pouku športne vzgoje.

Pri empiričnem delu je sodelovalo 477 učencev petih osnovnih šol v štajersko-koroški regiji. Ugotavljali smo, kako učenci doživljajo športno vzgojo, kam jo uvrščajo glede na priljubljenost in pomembnost, kakšen je njihov odnos do ocenjevanja ter katere so oblike in metode dela, vsebine ter športi, ki so med učenci priljubljeni oziroma nepriljubljeni.

Z raziskavo smo ugotovili, da učenci športno vzgojo po priljubljenosti in zaželenosti uvrščajo na 1. mesto. Prav tako se jim zdi ta predmet pomemben za življenje. Ocenjevanja jih ni strah, kar je najverjetneje posledica dobrih ocen, ki jih dobivajo pri tem predmetu. Športne vzgoje brez ocenjevanja si ne želijo. Z uporabljenim vprašalnikom smo ugotovili, da se učenci veselijo športnih dni, šole v naravi in lastne izbire dejavnosti, moti pa jih zamujanje k uram športne vzgoje ter jeza in kaznovanje s strani učitelja. Raziskava je pokazala, da so med učenci najbolj priljubljene igre z žogo, med katerimi najbolj izstopa igra med dvema ognjema. Na žalost pa so rezultati potrdili našo hipotezo, da so učenci le redko deležni aktivnega odmora.

Ključne besede: športna vzgoja, 2. triada, ocenjevanje, aktivni odmor, priljubljenost športne vzgoje

ABSTRACT

Title: The perception of the sport-educational process by the pupils of second triad from the Štajersko-Koroška region

In the theoretical part of the thesis entitled *The perception of the sport-educational process by the pupils of second triad from the Štajersko-Koroška region*, I defined sports and its importance, physical education, its starting point, the scope and structure of the course. I have presented cooperation between the class teacher and the sports teacher of physical education.

The survey included 477 participants from 5 schools in the Štajersko-Koroška region and its goal is to try to determine how students experience physical education, where it is ranked according to popularity and importance, what their attitude to assessment is and which are the forms and methods used, the content, and which sports are popular or unpopular among students.

The results show that PE is highly popular among pupils. It also seems to be important to their life in general. Pupils are not afraid of it being graded, most likely due to good grades they achieve in this class. Even more, they would not want PE to be ungraded. I found that the students look forward to sports days, outdoor school and other activities they choose themselves. On the other hand, they find it disturbing when they are late for physical education, when their teacher is angry or when they are being punished. The survey showed that the most popular sports among students are ball games, dodge ball being most popular. Unfortunately, the results confirm our hypothesis that students are rarely given an active break.

Keywords: Physical Education (PE), second triad, grading, active break, PE popularity

KAZALO

1.0 UVOD.....	1
2.0 PREDMET IN PROBLEM	2
2.1 Šport in njegov pomen.....	2
2.2 Šolska športna vzgoja	3
2.2.1 Splošna izhodišča	4
2.2.2 Obseg in struktura športne vzgoje.....	5
2.2.3 Medpredmetne povezave.....	6
2.3 Vloga učitelja v procesu športne vzgoje.....	9
2.4 Sodelovanje razrednega učitelja in športnega pedagoga	9
2.4.1 Prednosti timskega sodelovanja obeh pedagogov pri športni vzgoji	10
2.4.2 Nevarnosti, ki se pojavljajo pri timskem delu obeh pedagogov	12
2.5 Področja sodelovanja med razrednim učiteljem in športnim pedagogom	13
2.5.1 Aktivni odmor	13
2.5.2 Minuta za zdravje	15
2.5.3 Športni dan	15
2.5.4 Šola v naravi.....	19
2.5.5 Športnovzgojni karton	22
2.5.6 Druge dejavnosti oz. možna področja sodelovanja obeh pedagogov.....	23
3.0 CILJI RAZISKAVE	26
4.0 HIPOTEZE	27
5.0 METODE DE LA	28
5.1 Vzorec merjencev	28
5.2 Vzorec spremenljivk	29
5.3 Organizacija meritev	29
5.4 Obdelava podatkov	29
6.0 REZULTATI IN RAZPRAVA	30
7.0 SKLEP	45
8.0 LITERATURA IN VIRI.....	47
9.0 PRILOGA.....	51

KAZALO TABEL

<i>Tabela 2.1: Dejavnosti, obvezne za vse učence</i>	5
<i>Tabela 2.2: Športna vzgoja se vključuje v dejavnosti, ki jih šola ponudi; vključevanje učencev je prostovoljno.....</i>	6
<i>Tabela 2.3: Dodatne dejavnosti, ki jih šola lahko ponudi; vključevanje učencev je prostovoljno</i>	6
<i>Tabela 2.4: Medpredmetne povezave: prvo vzgojno-izobraževalno obdobje.....</i>	8
<i>Tabela 2.5: Medpredmetne povezave: drugo vzgojno-izobraževalno obdobje.....</i>	8
<i>Tabela 2.6: Medpredmetne povezave: tretje vzgojno-izobraževalno obdobje.....</i>	9

KAZALO GRAFOV

<i>Graf 6.1: Kdo te uči športno vzgojo?.....</i>	30
<i>Graf 6.2: Katere tri predmete imaš v šoli najraje?.....</i>	31
<i>Graf 6.3: Kateri trije predmeti so najbolj pomembni za življenje?</i>	32
<i>Graf 6.4: Katere športe imaš najraje?</i>	33
<i>Graf 6.5: Kaj imaš pri športni vzgoji rad/a?</i>	34
<i>Graf 6.6: Ali imaš športno vzgojo rad/a?</i>	35
<i>Graf 6.7: Ali imate med odmori telovadbo?</i>	36
<i>Graf 6.8: Če imate med odmori telovadbo ali ti je to všeč?</i>	36
<i>Graf 6.9: Če telovadbe med odmori nimate ali bi si jo želel/a imeti?</i>	37
<i>Graf 6.10: Obkroži oceno, ki si jo lansko leto imel/a pri športni vzgoji.....</i>	38
<i>Graf 6.11: Ali si bil/a z oceno pri športni vzgoji zadovoljen/zadovoljna?</i>	39
<i>Graf 6.12: Ali bi imel/a športno vzgojo brez ocene?</i>	39
<i>Graf 6.13: Ali te je ocenjevanja pri športni vzgoji strah?</i>	40
<i>Graf 6.14: Katerih "športov" pri športni vzgoji ne maraš?</i>	41
<i>Graf 6.15: Česa pri športni vzgoji ne maraš?</i>	42

1.0 UVOD

Najpomembnejše znanje, ki ga potrebuje učitelj za dobro delo, je vedenje o tem, kako učenci doživljajo učenje in zaznavajo ravnanja svojih učiteljev.

Steven Brookfield

"Današnji način življenja povzroča, da tudi otroci postajajo pretežno sedeča bitja. Mlajši otrok namreč dnevno v šoli presedi vsaj štiri ure (starejši še več), v šolo ga starši pripeljejo z avtom, prav tako gre z avtom iz šole, sedi pred televizijo, pred računalnikom, ko se uči, piše domače naloge... Kljub temu, da je gibanje ena otrokovih osnovnih potreb, pa z delovanjem staršev in šole ter tudi družbe, ki je vedno bolj potrošniško usmerjena, le ta zamira, otrok pa nadomestilo za gibanje išče v drugih dražljajih, ki trenutno zadovoljijo njegove potrebe, dolgoročno pa nimajo pozitivnega učinka na otrokovo zdravje." (Štemberger, 2005, str. 35)

Smiselna in prava skrb za lastno zdravje je temelj za človekovo zdravo in dejavno življenje. Zato mora vsakdo razviti zavesten odnos do zdravja, to ozaveščanje pa se začne že v otroštvu (Žmuc Tomori, 1983).

Od malih nog na odnos do gibanja vplivajo starši, posredno tudi vzgojitelji v vrtcu, z vstopom v šolo pa v veliki meri na to vpliva učitelj. Od vseh njih je odvisno, če bo otrokova športna izkušnja kakovostna, izpolnjena z veseljem in užitkom in ne nazadnje vseživljenjska.

Temeljna lastnost šolskega sistema in s tem športnovzgojne dejavnosti je nenehno spreminjanje. Športna vzgoja je z jasno opredeljenimi cilji postala enakovreden predmet v vseh šolskih programih. Ne vključuje le posredovanja športnega znanja ter razvoja gibalnih sposobnosti, temveč je tudi proces motivacije za zdravo in uravnoteženo življenje (Ramirez, 2009).

Cilj in dolžnost vsake šole je, da otrokom omogoči kakovostno športno vzgojo. Z izbranimi vsebinami, cilji, metodami in oblikami si moramo prizadevati, da v čim boljšem pomenu prispevamo k skladnemu razvoju in zdravju otrok in jih hkrati navajati na vključevanje v športne dejavnosti v njihovem športnem času, tako v šoli kot zunaj nje. Dokler se človek razvija in dozoreva, lahko s športom vplivamo na številne njegove sposobnosti in značilnosti, ki pripomorejo k večji uravnoteženosti celotne človekove osebnosti. S pomočjo učenja, igre

ter različnih dejavnosti lahko šola vpliva na oblikovanje vedenjskih in miselnih vzorcev ter na oblikovanje sistema vrednot, ki ga bodo spremljale v vseh življenjskih obdobjih. Del njegove osebnosti oziroma njegovih sposobnosti, lastnosti in značilnosti pa je mogoče oblikovati in razviti le s sredstvi, ki so v naravi športa, to pa so različne gibalne dejavnosti združene v športni vzgoji (Ramirez, 2009).

2.0 PREDMET IN PROBLEM

Pišot (2000) na osnovi svojih raziskav ugotavlja, da imajo neustrezni programi gibalnih aktivnosti lahko negativne posledice, ki se odražajo na različnih podsistemih psihosomatskega statusa. Kadar ne vključujejo primarnih učenčevih ciljev (ustvarjalnost, uspeh, veselje, zabava, igra), determinirajo pristope in načine dela, ki so do otroka agresivni. Te pristope pa običajno spremljajo neprimerne tehnike učenja in metode poučevanja, ki niso skladne s principi celostnega razvoja in psihomotoričnega učenja. Poudarja še, da mora učitelj nujno iskati svoja izhodišča v otroku samem, če želi, da bo didaktika gibalno/športne vzgoje delovala v funkciji celostnega razvoja otroka (Ramirez, 2009).

Ker je o tematiki o odnosu do športne vzgoje malo napisanega, sem se v svojem diplomskem delu osredotočila na to, kako učenci doživljajo športno vzgojo, katere igre in športi so med učenci priljubljeni in zaželeni ter kaj jih pri športni vzgoji moti, jim ni všeč. Raziskala sem tudi uspešnost učencev pri tem predmetu ter njihovo mnenje o ocenjevanju.

Rezultati na vsa zastavljena vprašanja nam bodo pomagali ugotoviti, kakšno je zaznavanje športnovzgojnega procesa, kje se kažejo pomanjkljivosti in kaj bi bilo potrebno spremeniti, da bi bil šport še bolj privlačen in zanimiv za učence 2. triade.

2.1 Šport in njegov pomen

Današnja pozornost ljudi je usmerjena v vedno bolj aktualni vprašanji, kaj je kakovost življenja in kako jo določata posameznikova poklicna pot ter njegov prosti čas. H kakovosti preživljanja prostega časa lahko zagotovo v veliki meri pripomore tudi športno udejstvovanje. Zato ni vseeno, kakšne navade si posameznik pridobi v mladosti, na kakšen način se ukvarja s športom, kakšna znanja ima o učinkih različnih športnih dejavnostih, ustreznih količinah vadbe in obremenitvi (Kovač, & Jurak, 2010).

Telesna aktivnost ima v vseh človekovih življenjskih obdobjih nenadomestljivo vlogo. Nujno je potrebna za normalen biološki, socialni in mentalni razvoj ter zdravje mladih, v zrelih letih in starosti pa redna in ustrezno izbrana športna in telesna aktivnost ohranja vitalnost, človeka varuje pred boleznimi in mu omogoča višjo kakovost življenja (Škof, Zabukovec, Cencić Erpič, & Boben, 2005).

Kot navajata Završnik in Pišot (2005), daje športna aktivnost posamezniku določen red in disciplino v samem ritmu življenja. Otrok, ki je že od majhnega hodil na popoldansko vadbo, bo imel manj težav z navezovanjem stikov z drugimi vrstniki. Ko bo začel hoditi v šolo, bo že navajen na gibanje in igro ob določeni uri, zato bo točno prihajal na vadbo, navajen bo sodelovati v skupini, biti "fair" v igri, sproti bo opravljal šolske obveznosti, da bo lahko hodil na trening. Prav tako bo spoznaval in opazoval svoje gibalne sposobnosti in spremembe, užival ob uspehu in napredku ter se naučil prenašati poraz.

2.2 Šolska športna vzgoja

Šolska športna vzgoja je nenehen proces bogatenja znanja, razvijanja sposobnosti in lastnosti ter pomembno sredstvo za oblikovanje osebnosti in odnosov med posamezniki. Z redno in kakovostno športno vadbo prispevamo k skladnemu biopsihosocialnemu razvoju mladega človeka, sprostitev, nevtralizaciji negativnih učinkov večurnega sedenja in drugih nezdravih navad. Ob sprotni skrbi za zdrav razvoj ga vzgajamo in učimo, kako bo v vseh obdobjih življenja bogatil svoj prosti čas s športnimi vsebinami. Z zdravim življenjskim slogom bo tako lahko skrbel za dobro počutje, zdravje, vitalnost in življenjski optimizem (Učni načrt, 2011).

Najpomembnejši vzvod promocije telesne aktivnosti je šolska športna vzgoja in to predvsem iz treh preprostih razlogov. Otroci so v program šolske športne vzgoje vključeni v obdobju, ko so za biološke prilagoditve in vzgojne vplive športe aktivnosti zelo dovzetni. Programi šolske športne vzgoje so dolgotrajni, saj trajajo ves čas šolanja (od 12 do 16 let) ter zajemajo vse generacije otrok in mladine. Poleg tega šolsko okolje v večini primerov ponuja vso ali najnujnejšo infrastrukturo za uspešen pedagoški proces (Škof et. al, 2005).

Športna vzgoja je pomembna tudi zaradi celostnega vpliva na razvoj mladih ljudi. Tako moderni učni načrti športne vzgoje različnih evropskih držav kot tudi slovenski celosten vpliv športne vzgoje opredeljujejo z uresničevanjem štirih temeljnih nalog (Škof et al, 2005):

– **Razvoj psihomotorične učinkovitosti otrok in mladine.**

To pomeni skrb za razvoj gibanih sposobnosti ter širjenje praktičnih in teoretičnih športnih znanj.

– **Razvoj pozitivne samopodobe otrok in mladine.**

Vsebine športne vzgoje ponujajo številne priložnosti za krepitev samozaupanja, pozitivnih vrednot, motivacije in pozitivnih čustev učencev.

– **Socializacija- socialni razvoj.**

Ob športnih aktivnostih učitelj uči in spodbuja pozitivno vedenje, moralnost in etičnost, spoštovanje nasprotnikov in različnosti, športno igro itd.

– **Skrb za kondicijo in zdravje.**

Športna vzgoja mora z ustreznimi vsebinami skrbeti za optimalno psihofizično (kondicijsko) stanje mladine in jim skuša s pozitivnim odnosom do teh vsebin privzgojiti zdrav življenjski slog.

Kot trdi Škof (2010), oblikovanje zdravega načina življenja mladih ni samo naloga športne vzgoje. Razvijanje odnosa do športne dejavnosti in zdravega načina življenja je skupna vzgojna naloga šole in celotnega šolskega okolja.

Vzgoja za zdrav način življenja je interdisciplinarna zadeva, ki ni vezana le na telesno dejavnost in s tem na telesno vzgojo in učitelja športne vzgoje. O dejavnikih zdravega načina življenja morajo mlade vzgajati, ozaveščati in jih navduševati učitelji vseh predmetov. Vsak po svoje, a harmonično in usklajeno. Prav je, da je učitelj športne vzgoje s svojim znanjem in delom lahko najpomembnejši koordinator in gonilna sila te dejavnosti na šoli in širše. Skupaj s kolegi v zbornici in ob podpori ravnatelja lahko pripravi celosten program medpredmetnega povezovanja. Teme zdravje in zdrav način življenja ter znotraj tega kondicijske dejavnosti so za to idealne (Škof, 2010).

2.2.1 Splošna izhodišča

Učitelj sledi naslednjim izhodiščem (Učni načrt, 2011):

- športna vzgoja je sredstvo celostnega razvoja otroka in mladostnika,

- spoštuje načelo enakih možnosti za vse učence in upošteva njihovo različnost in drugačnost,
- pedagoški proces vodi tako, da bo vsak učenec uspešen in motiviran,
- učinkovita naravnost učnega načrta dopušča določeno stopnjo avtonomije šole in učitelja, a hkrati zahteva prevzem strokovne odgovornosti za ustrezno izbiro vsebin, učnih metod in oblik ter organizacijskih pristopov,
- načrtno spremlja in vrednoti učenčev razvoj in dosežke ter ga spodbuja k redni športni dejavnosti,
- igra kot vir sprostitve in sredstvo vzgoje naj bo vključena v vsako uro športne vzgoje,
- spodbuja učence k humanim medsebojnim odnosom in športnemu obnašanju (ferpleju),
- posebno skrb naj nameni nadarjenim za šport in učencem s posebnimi potrebami,
- povezuje športno dejavnost z drugimi predmetnimi področji,
- pri delu uporablja informacijsko-komunikacijsko tehnologijo in
- spoštuje predpisane standarde in normativna izhodišča ter poskrbi za varnost pri vadbi.

2.2.2 Obseg in struktura športne vzgoje

Program športne vzgoje se izvaja v vseh razredih osnovne šole. Namenjenih mu je 834 ur rednega pouka in pet športnih dni v vsakem šolskem letu. Program je zaradi razvojnih značilnosti učencev vsebinsko, organizacijsko in metodično zaokrožen v tri šolska obdobja. vsakem od teh šola ponuja tri vrste dejavnosti (Učni načrt, 2011):

- dejavnosti, obvezne za vse učence,
- dejavnosti, ki jih šola ponudi; vključevanje učencev je prostovoljno,
- dodatne dejavnosti, ki jih šola lahko ponudi; vključevanje učencev je prostovoljno.

Prvo vzgojno-izobraževalno obdobje	Drugo vzgojno-izobraževalno obdobje	Tretje vzgojno-izobraževalno obdobje
Redni pouk z dvajseturnim tečajem plavanja v 2. ali 3. razredu	Redni pouk	Redni pouk
Športni dnevi, pet na leto	Športni dnevi, pet na leto	Športni dnevi, pet na leto

Tabela 2.1: Dejavnosti, obvezne za vse učence

Prvo vzgojno-izobraževalno obdobje	Drugo vzgojno-izobraževalno obdobje	Tretje vzgojno-izobraževalno obdobje
	Šola v naravi s poudarkom na plavanju in zimskih dejavnostih	
Športne interesne dejavnosti	Športne interesne dejavnosti	Športne interesne dejavnosti
Dopolnilni pouk	Dopolnilni pouk	Dopolnilni pouk

Tabela 2.2: Športna vzgoja se vključuje v dejavnosti, ki jih šola ponudi; vključevanje učencev je prostovoljno

Prvo vzgojno-izobraževalno obdobje	Drugo vzgojno-izobraževalno obdobje	Tretje vzgojno-izobraževalno obdobje
		Izbirna predmeta šport in plesne dejavnosti
Nastopi, prireditve in šolska športna tekmovanja	Nastopi, prireditve in šolska športna tekmovanja	Prireditve in šolska športna tekmovanja
Tečaji, šole v naravi, športni tabori oz. druge oblike pouka	Tečaji, šole v naravi, športni tabori oz. druge oblike pouka	Tečaji, šole v naravi, športni tabori oz. druge oblike pouka
Dodatni športni programi	Dodatni športni programi	Dodatni športni programi
Minuta za zdravje	Minuta za zdravje	Minuta za zdravje
Rekreativni odmor	Rekreativni odmor	Rekreativni odmor
Oddelki z dodatno športno ponudbo	Oddelki z dodatno športno ponudbo	Oddelki z dodatno športno ponudbo

Tabela 2.3: Dodatne dejavnosti, ki jih šola lahko ponudi; vključevanje učencev je prostovoljno

Šolsko športno vzgojo je mogoče razdeliti na dva dela (Cankar, Kovač, Horvat, Zupančič, & Strel, 1994):

- na vsebinsko bolj zavezujoči del, ki ga v osnovnošolskem programu sestavljajo: atletika, gimnastika z elementi ritmične izraznosti, ples, igre z žogo, plavanje, pohodništvo in smučanje;
- na izbirni vzgojno-izobraževalni tematski del, ki temelji na učiteljevi in učenčevi skupni avtonomni izbiri ostalih raznovrstnih vsebin, upošteva pa tudi interes in možnosti okolja.

2.2.3 Medpredmetne povezave

Eno od pomembnih načel posodabljanja učnih načrtov je tudi povezanost in prepletenost znanj. K celostnemu razumevanju športa in njegovih učinkov pripomore povezovanje športne vzgoje z vsebinami drugih predmetov (spoznavanje okolja, družba, naravoslovje, biologija, kemija, fizika, geografija, zgodovina, slovenščina, matematika, glasbena vzgoja, državljanska

in domovinska vzgoja ter etika). S takim didaktičnim pristopom skušajo učitelji izbrano vsebino obravnavati čim bolj celostno oziroma na isti problem pogledati z različnih vidikov. Tako je mogoče različno znanje posredovati učencem tudi na višjih kognitivnih ravneh (razumevanje, sklepanje, analiziranje, utemeljevanje). Tak način dela zahteva skupno načrtovanje učiteljev različnih predmetov. Najučinkoviteje se medpredmetne povezave izvajajo ob dnevnih dejavnosti, projektnih tednih in različnih oblikah šole v naravi (Učni načrt, 2011).

Z medpredmetnim povezovanjem spodbujamo ustvarjalnost otrok, lahko pa je povezovanje tudi dobro motivacijsko sredstvo. Predvsem pri mlajših učencih je pomembno, da mu nek pojav, problem osvetlimo z različnih zornih kotov, da si lahko o njem ustvari celostno sliko. Pri starejših učencih pa so povezave pomembne predvsem z vidika motivacije (Štemberger, 2008).

Športna vzgoja je predmet, pri katerem je mogoče uresničiti tudi cilje medpredmetnih vsebin, ki nimajo svojega predmeta v obveznem predmetniku, imajo pa pomembno vlogo pri celostnem oblikovanju posameznika (vzgoja za zdravje, okoljska vzgoja, prometna vzgoja, knjižnično-informacijsko znanje, kulturna vzgoja, informacijsko-komunikacijska tehnologija). Učitelj te vsebine smiselno vključuje v proces poučevanja (Učni načrt, 2011).

Nekateri primeri medpredmetnega povezovanja (Učni načrt, 2011):

Športna vzgoja	Medpredmetne povezave
Športne naprave, orodja in pripomočki, njihovo poimenovanje in uporaba ter varna priprava in pospravljanje.	Slovenščina, spoznavanje okolja, vzgoja za zdravje, okoljska vzgoja.
Osnovni pojmi (gor, dol, levo, desno, noter, ven, naprej, nazaj, vstran, naravnost, v loku, nizko, visoko, počasi, hitro, stoja, razkorak, vzpon, čep, klek, sed, leža, kloni, ročenja, noženja, skok, sonožen odriv, enonožen odriv, odrivna noga, naskok, seskok, doskok, preskok, vrsta, kolona, skupina, krog).	Slovenščina, spoznavanje okolja.
Pomen ritma v življenjskih pojavih in gibanju	Glasbena vzgoja, kulturna vzgoja.
Osnovna pravila iger in spoštovanje športnega obnašanja v igri; pomen pravil v življenju, šoli in igri.	Spoznavanje okolja.

Pravila sodelovanja v skupini.	Spoznavanje okolja.
Telesna higiena, povezana z gibanjem.	Spoznavanje okolja, vzgoja za zdravje.
Pomen ustreznega vadbenega oblačila in obutve.	Spoznavanje okolja, vzgoja za zdravje.
Pomen ogrevanja pred vadbo.	Spoznavanje okolja, vzgoja za zdravje.
Varnost pri vadbi v športni dvorani, na igrišču, v vodi, na pohodih, na snegu.	Spoznavanje okolja, vzgoja za zdravje.
Varovanje okolja.	Spoznavanje okolja, okoljska vzgoja.

Tabela 2.4: Medpredmetne povezave: prvo vzgojno-izobraževalno obdobje

Športna vzgoja	Medpredmetne povezave
Pomen gibanja in ustrezne športne dejavnosti, higiene, uravnotežene prehrane, pitja tekočine in počitka za dobro počutje in zdravje.	Naravoslovje, naravoslovje in tehnika, gospodinjstvo, vzgoja za zdravje.
Odzivanje organizma na povečan napor (potenje, pospešeno dihanje, povečan srčni utrip idr.).	Naravoslovje in tehnika, naravoslovje, vzgoja za zdravje.
Načela varne športne vadbe, nevarnosti pri hoji v gore, plavanju, vodnih športih, kolesarjenju in zimskih športih.	Družba, naravoslovje, naravoslovje in tehnika, okoljska vzgoja, vzgoja za zdravje, prometna vzgoja.
Športno oblačilo s higienskega, estetskega, termoregulacijskega in varnostnega vidika.	Družba, naravoslovje, naravoslovje in tehnika, vzgoja za zdravje.
Športno obnašanje pri športni vadbi in na športnih prireditvah.	Družba.
Pomen varovanja okolja.	Družba, geografija, naravoslovje in tehnika, naravoslovje, okoljska vzgoja.

Tabela 2.5: Medpredmetne povezave: drugo vzgojno-izobraževalno obdobje

Športna vzgoja	Medpredmetne povezave
Dobro počutje in zdrav življenjski slog (gibanje, šport, kondicijska pripravljenost, higiena, uravnotežena prehrana, razmerje med vnosom in porabo energije, kajenje, alkohol, droge, družbeno okolje).	Naravoslovje, biologija, kemija, državljanska in domovinska vzgoja ter etika, vzgoja za zdravje.
Primerna prehrana ob različnih športnih dejavnostih, hidracija, uporaba vitaminov, poživil in preparatov, ki vsebujejo hormone.	Biologija, kemija, vzgoja za zdravje.
Razvoj in spremljava gibalnih sposobnosti (moč, hitrost, gibljivost, skladnost (koordinacija) gibanja, vzdržljivost) in pomen kondicijske pripravljenosti.	Naravoslovje, biologija, matematika, likovna vzgoja, vzgoja za zdravje, informacijsko-komunikacijska tehnologija.
Odzivanje srčno-žilnega in dihalnega sistema na povečan napor pri športni vadbi (merjenje srčnega utripa, pomen vrednosti srčnega utripa pri načrtovanju vadbe, pomen vitalne kapacitete).	Naravoslovje, biologija, matematika, kemija.
Spoštovanje pravil športnega obnašanja pri	Državljska in domovinska vzgoja ter

vadbi, tekmovanju in spremljanju prireditev.	etika.
Pomen koristnega preživljanja prostega časa zaradi zdravja in druženja. Seznanjanje z možnostmi vključevanja v zunajšolske športne dejavnosti.	Naravoslovje, biologija, državljska in domovinska vzgoja ter etika, vzgoja za zdravje, kulturna vzgoja.
Varovanje okolja.	Biologija, državljska in domovinska vzgoja.

Tabela 2.6: Medpredmetne povezave: tretje vzgojno-izobraževalno obdobje

2.3 Vloga učitelja v procesu športne vzgoje

Učno-vzgojni proces je vselej rezultat učenčevega in učiteljevega prizadevanja ter njunega medsebojnega sodelovanja, ki ga lahko vplivi okolja spodbujajo ali zavirajo. Učitelj je srce in duša vzgojno-izobraževalnega procesa. Njegova učinkovitost je odvisna od številnih dejavnikov: od njegovih znanj in izkušenj- usposobljenosti (kompetenc), njegovih občutkov- intuicije, energije- erosa, osebnostnih lastnosti itd. (Škof et al, 2005)

Naloga učitelja je oblikovati razredno okolje, v katerem ima vsakdo občutek, da je okolje tudi njegovo, torej okolje, ki vsem ponuja varnost in dostojanstvo in kjer imajo vsi možnosti za širjenje meja svoje identitete. Učenec mora biti najprej spoštovan, da bi tudi on lahko spoštoval učitelja in druge (Škof, 2010).

V rokah dobrega učitelja postane igra odlično vzgojno sredstvo. V njej lahko spozna in usmerja otrokovo osebnosti bolj kot pri katerikoli drugi dejavnosti. V sproščeni igri, kjer fantazija dobi krila se otrok pokaže tak, kakršen je: domiseln, strpen, zadržan, agresiven ... (Videmšek, Tomazini, & Grojzdek, 2007)

Le z ljubeznijo in spoštovanjem učencev, z resnico in pravico ter znanjem si učitelj lahko oblikuje pravo (pristno) avtoriteto. Ta deluje vzgojno in ima daljnosežne pedagoške posledice, kar je pri vzgoji za kakovost življenja s športom morda najpomembnejše (Škof et al, 2005).

2.4 Sodelovanje razrednega učitelja in športnega pedagoga

Zakon o osnovni šoli (1996, 38. člen) določa, da v prvem triletju uči vse predmete učitelj razrednega poka, dovoljuje pa, da lahko z njim pri pouku športne vzgoje sodeluje tudi učitelj predmetnega pouka. Mnoge šole, ki uvajajo takšen način poučevanja, ugotavljajo, da skupno

poučevanje zagotavlja kakovosten pristop k pouku, ustrezno varnost in omogoča uresničitev zastavljenih ciljev učnega načrta (Kovač, Jurak, & Strel, 2003b).

Vloga športnih pedagogov in razrednih učiteljev, ki poučujejo športno vzgojo, je zelo pomembna. Od njih je odvisno, ali bo otrokova športna izkušnja kakovostna, izpolnjena z veseljem in užitkom, ne nazadnje vseživljenjska. Pomembna je njihova strokovna usposobljenost, didaktična iznajdljivost ter osebne značilnosti, ki pritegnejo oziroma odvrnejo učence od sodelovanja pri pouku. Pogoji za kakovostno športno vzgojo so tudi ostali dejavniki, kot so prostor, oprema in pripomočki (Ramirez, 2009).

2.4.1 Prednosti timskega sodelovanja obeh pedagogov pri športni vzgoji

Maver (2002) se strinja, da je vsako timsko delo navadno bolj uspešno in bolj plodno kot delo enega samega človeka. Tudi pri športni vzgoji je prisotnost dveh učiteljev na uri, športnega pedagoga in razrednega učitelja, ključ do dobrega dela in dobrih rezultatov.

Štembergerjeva (2003b) je v članku izpostavila nekatere segmente, kjer se kaže prednost timskega dela dveh pedagogov.

- **V tem obdobju (prvo triletje) so otroci motorično (gibalno) najbolj učljivi.** Dokazano je, da se vpliv športnih stimulusov s starostjo otroka, z napredovanjem njegove rasti in zrelostjo, manjša, zato tega, kar zamudimo v tem obdobju, kasneje ne moremo več v celoti nadoknaditi (po Humphrey, 1991). Pri otrocih v tem obdobju se pojavlja velika vedoželjnost tudi na gibalnem področju. Ker otroci še nimajo veliko negativnih izkušenj s poškodbami in ne znajo presojeti, kaj je zanje v telovadnici lahko nevarno, je to obdobje zaradi tega optimalni čas za pridobivanje novih znanj na gibalnem področju.
- **Možnost večje intenzivnosti in uspešnosti vadbe otrok pri športni vzgoji.** Normativ za oblikovanje vadbene skupine je enak normativu za oblikovanje oddelka (28 učencev). Če pri procesu športne vzgoje sodelujeta dva pedagoga, proces poteka bolj intenzivno, manj je čakanja, hkrati pa se posamezni učitelj posveti manjšemu številu učencev. S tem, ko se poveča intenzivnost vadbe, učenci dobijo več informacij, kar ima za posledico boljše znanje (več in na višjem nivoju). S tem je povezana tudi

večja možnost diferenciacije oz. individualizacije dela, ki sta neprimerno lažji, če sta v telovadnici prisotna dva pedagoga.

– **Povečanje varnosti otrok pri športni vzgoji.**

Ob upoštevanju dejstva, da so otroci v tem obdobju zaradi svoje igrivosti in nenehne težnje po raziskovanju in odkrivanju novega težje obvladljivi, je pomembno, da jih čim bolj zaposlimo, saj je še posebej pri procesu športne vzgoje možnost poškodb velika. Poleg tega pogosto izvajamo tudi dejavnosti, kjer je potrebno varovanje ali asistenca, kar je sicer težje izvedljivo, če je v telovadnici en sam pedagog.

– **Organizacija ure.**

V prvih razredih izgubi učitelj veliko časa s pripravo učencev na športno vzgojo (prihod v telovadnico in preoblačenje). Poleg tega so učenci v nekaterih primerih prešibki, da bi lahko učitelju pomagali pri pripravi prostora, včasih pa pripravljanje prostora in rekvizitov poteka hitreje, če učenci ne pomagajo.

– **Obojestranska strokovna pomoč, izmenjava izkušenj.**

Nedvomno se znanje športnega pedagoga in razrednega učitelja razlikuje, saj so vsebine študija obeh programov medsebojno različne. Športni pedagog bo verjetno lahko ponudil bistveno več znanja na področju načrtovanja, strokovnega pristopa k predmetu in metodičnih postopkov, razredni učitelj pa ima drugačna znanja na področju razvojne psihologije in motivacije otrok. Učence bolje pozna in je v večini primerov usmerjen bolj v sodelovanje vseh otrok kot pa v tekmovanje. Razredni učitelj lahko tudi bolje izkoristi možnosti medpredmetnega povezovanja.

– **Ocenjevanje.**

Ocenjevanje je v prvem triletju opisno. Način ocenjevanja je nedvomno zahteven, saj v nasprotju z ostalimi predmeti učitelj pri športni vzgoji nima oprijemljivega izdelka, pod katerega bi zapisal opisno oceno, prav tako pa se delo v telovadnici odvija zelo hitro in nima možnosti večkratnega ogleda iste dejavnosti, na podlagi katerega bi otroka korektno ocenil. Poleg tega se pri ocenjevanju športne vzgoje še vedno pojavlja veliko napak, predvsem zato, ker učitelji v oceni ne upoštevajo samo znanja učencev, pač pa tudi številne nekognitivne dimenzije (sodelovanje, interes, osebna higiena ...).

2.4.2 Nevarnosti, ki se pojavljajo pri timskem delu obeh pedagogov

Štembergerjeva (2003b) v istem članku navaja tudi nevarnosti, ki se pojavljajo pri sodelovanju razrednega učitelja in športnega pedagoga.

– **Prevzemanje vodilne vloge oziroma neenaka delitev dela.**

Čeprav teorija govori o tem, da je bistvo timskega dela enakovredna delitev dela, se zdi to v tandemu razrednega učitelja in športnega pedagoga skorajda nemogoče. Najverjetneje bo razredni učitelj prevzemal večino dela, ki se bo nanašalo npr. na motivacijo otrok, na uvodno motivacijo (ogrevanje), na pomoč otrokom med uro, medtem ko bo športni pedagog prevzel večino strokovnega dela (metodični postopki, demonstracije ...).

– **Podcenjevanje.**

V praksi se lahko srečamo s primeri, ko učitelji, še preden dejansko začnejo s timskim delom, podcenjujejo ocenjujejo drug drugega, kar je pravzaprav značilnost vseh poklicnih skupin, ki visoko vrednotijo posameznike svoje stroke, posameznike drugih pa pomembno manj (po Muleju, 1992).

– **Različen odnos do športa in športne vzgoje.**

Pričakovati je, da vsi razredni učitelji do športa in športne vzgoje nimajo pozitivnega odnosa. Tak odnos je lahko posledica vzgoje ali pa neprimerne športne vzgoje v šoli, ki jo je bil deležen učitelj. Negativen odnos do športne vzgoje je večinoma povezan tudi s slabšim znanjem (lastnim športnim in tudi didaktičnim), vse to pa se manifestira v odnosu do dela na področju športne vzgoje.

Za vzdrževanje dobre komunikacije so potrebne povratne informacije, ki posamezniku povedo, kako so drugi člani sprejeli njegove informacije in vedenje. Pomembno je, da so povratne informacije konkretne, jasne in objektivne, neposredne, iskrene in dobronamerne, pravočasne, kreativne in vzajemne ter poudarjajo pozitivno. Komunikacija je vzajemna (dvosmerna), ko se sogovornika pogovarjata, se odzivata ter vplivata drug na drugega in se po potrebi tudi spremenita (Brajša, 1993).

Kvaliteten proces šolske športne vzgoje bomo zagotovili z ustreznimi materialnimi pogoji na šoli, z ozaveščenostjo staršev in učiteljev, z ustrežno organizacijo, z omogočanjem

vsakodnevne športne aktivnosti. **Poleg vseh naštetih dejavnikov je potreben še kvaliteten učitelj oziroma uspešno sodelovanje razrednega učitelja in športnega pedagoga, ki znata učence ustrezno motivirati za šport** (Krpáč, 1996).

2.5 Področja sodelovanja med razrednim učiteljem in športnim pedagogom

Dejavnosti, ki jih šola ponuja v okviru dodatnega in razširjenega programa, namenjene obogatitvi redne šolske športne vzgoje, seznanjanju otrok z različnimi oblikami športne aktivnosti ter navajanju otrok na aktivno preživljanje prostega časa, so hkrati področja, kjer je mogoče sodelovanje med športnim pedagogom in razrednim učiteljem (Lipovac, 2005).

2.5.1 Aktivni odmor

Nepotešena potreba po gibanju se pri otrocih kaže v obliki funkcionalnih motenj, psihični preutrujenosti in živčnosti. Poveča se jim srčni utrip, krvni pritisk je previsok ali prenizek. Zmanjša se prekrvavljenost možganskih celic in notranjih organov, dihanje je površno, čutilni organi se odzivajo počasi, zato postajajo otroci vedno bolj nemirni, nezbrani, pretirano napadalni ali apatični. Te negativne vplive lahko v največji meri odpravimo s sproščeno gibalno dejavnostjo (Dežman, 1988).

Šola naj organizira daljši odmor, ki je namenjen gibanju in športnim dejavnostim. Učenci naj zapustijo učilnice, v telovadnici in ob primernem vremenu na zunanjih površinah naj imajo možnost vključitve v različne gibalne (igra na zunanjih igralih, plezanje po plezalih idr.) in športne dejavnosti (metanje na koš, igranje nogometa, košarke, badmintona idr.) (Učni načrt, 2011).

Aktivni odmor je odmor, izpolnjen z lahkotno telesno dejavnostjo, ki poživljajoče vpliva na človekov organizem in pomaga ohranjati gibalne sposobnosti (Kristan, 2012).

Z njim poskušamo doseči naslednje cilje (Stergar et al, 1996):

- zadovoljiti primarne biološke potrebe otroka po igri, gibanju, sreči, veselju in zadovoljstvu,
- vplivati na humanizacijo dela v šoli,

- zmanjšati stresne situacije v šoli in krepiti odpornost proti stresu,
- sprostilno in razvedrilno vplivati na učenca,
- dvigovati psiho-fizične sposobnosti,
- povečati učinkovitost dela,
- ohranjati in izboljšati zdravstveno stanje,
- obnoviti energijo,
- vplivati na boljšo motivacijo za delo,
- ustvariti sproščeno vzdušje,
- zmanjšati negativne posledice sedenja in slabega zraka,
- pospešiti prekrvavitev celotnega organizma in s tem obogatiti živčne celice z energijo in kisikom,
- pospešiti proces socializacije in
- pripraviti učenca, da bo znal pozneje v življenju uporabiti koristne vplive aktivnega odmora.

Po navedbah Dežmana (1988) je aktivni odmor namenjen učencem in učiteljem. Na razredni stopnji ga organiziramo po drugi ali tretji učni uri, na predmetni stopnji pa po tretji ali četrti. Traja naj od dvajset do trideset minut, vendar naj to ne bo med odmorom za malico.

V študiji Vpliv programiranega vodenega aktivnega odmora na trenutno počutje učencev na razredni stopnji sta Krpač in Kurvinović (2005) na vzorcu učencev in učenk tretjih in četrtih razredov osnovne šole potrdila, da je aktivni odmor bistveno učinkovitejši, če je programiran in ga vodi učitelj. Za to starostno obdobje je pri izvedbi aktivnega odmora izredno pomembna vloga učitelja (Škof, 2010).

Posebej so vidne razlike v trenutnih počutjih, ki učence najbolj pestijo: strah, nemir, zaskrbljenost, dolgčas, agresija, bolečine udov in zaspanost. Tako lahko sklepamo, da so programirani, vodeni aktivni odmori na razredni stopnji bolj učinkoviti in da ni dovolj, če aktivni odmor zgolj opredelimo v urniku in ga prepustimo učencem (Škof, 2010).

Žal ta model ni (več) prisoten v naši pedagoški praksi. Še več, zelo malo je šol, ki imajo aktivni odmor vsaj opredeljen v urniku. Zlasti na razredni stopnji ni pomembnejših in nepremostljivih zadržkov za izvajanje programiranega aktivnega odmora. Z ustrezno časovno

umestitvijo lahko rešujemo naloge aktivnega odmora z urami športne vzgoje. Z vidika humanizacije pedagoškega procesa bi morali pristojni, predvsem pa učitelji na razredni stopnji, temu delu športnega področja posvetiti veliko več pozornosti (Škof, 2010)

2.5.2 Minuta za zdravje

Minuta za zdravje je sestavni del vsake šolske ure v učilnici. Traja naj od tri do pet minut. Uvedemo jo, ko opazimo, da so učenci postali nemirni in nezbrani. Odpremo okna in prezračimo prostor. Z učenci izvedemo od dve do štiri gibalne naloge. Z opravljanjem teh nalog si otroci izboljšajo delo srca, ožilja in dihal, obnovijo gibljivost sklepov ter se psihično sprostijo. S sproščeno gibalno dejavnostjo odpravimo negativne vplive sedenja in pomanjkanja gibanja, ki se kažejo v obliki funkcionalnih motenj, v psihični preutrujenosti in v živčnosti (Dežman, 1988).

Dežman (prav tam) trdi, da skušamo z aktivnim odmorom doseči naslednje smotre:

- odpravljanje negativnih posledic sedenja,
- psihično sproščanje,
- zadovoljevanje osnovnih potreb po gibanju in igri,
- razvijanje trajnih navad za smotrno izrabo prostega časa (navajanje na zdrav način življenja) in
- razvijanje sproščenega odnosa med učiteljem in učenci.

Dejstvo, da za izvedbo minute za zdravje ne potrebujemo veliko pripomočkov (včasih le svoje telo) ter malo časa, nam omogoča preprosto, a učinkovito metodo za zbistritev uma. Če vaje izvajamo hkrati z učenci, ima pozitivnem vpliv tudi na učitelje.

2.5.3 Športni dan

Športni dnevi so obvezni za vse učence. Vsebinsko in doživljajsko naj bodo bogati, vedri ter povezani z drugimi predmetnimi področji in smiselno razporejeni skozi vse leto. V vsakem razredu imajo učenci pet športnih dni. Športni dan praviloma traja pet ur. Priporočamo, da večina športnih dni poteka v naravi (Učni načrt, 2011).

Na vsakem športnem dnevu je mogoče ponuditi tudi več različnih dejavnosti glede na interese in sposobnosti učencev, možnosti okolja in vreme. Pomembno je, da so na športnih dnevih

aktivni vsi učenci in da jim športni dan pomeni prijetno doživetje. To pa zahteva od učiteljev v šoli premišljeno pripravo in brezhibno izpeljavo (Učni načrt, 2011).

Pri organizaciji športnih dni je poleg ciljev potrebno upoštevati tudi vsebinsko-organizacijska načela. To so natančno izdelane in argumentirane operativne usmeritve, ki zmanjšujejo nevarnost, da bi zgrešili smotre ali celo definicijo športnega dne oziroma neposredni napoti učitelju pri njegovi organizaciji (Zoran 2010; povzeto po: Podjed, 1987).

- **Načelo istočasne aktivnosti:** vsebino in organizacijo športnih dni morajo učitelji prilagoditi tako, da bodo istočasno ali s čim krajšimi časovnimi zamiki angažirani in aktivni vsi učenci. Če želimo doseči najosnovnejše smotre, učencev ne smemo razdeliti na "reprezentante razreda," ki bodo aktivno nastopali, in na gledalce, ki se bodo lahko izživelili. Iz tega izhaja, da je izvedba šolskega tekmovanja v nasprotju z načelom istočasne aktivnosti. Pojavi se tudi vprašanje ali je v okviru športnega dne možno organizirati šolsko ali medrazredno prvenstvo v katerikoli športni igri. Če želimo vključiti vse učence, tako, da bodo enako aktivni, je smiselno prirediti več tekem. Takšne tekme trajajo do 15 do 20 minut, kar je premalo za glavno aktivnost na športnem dnevu. Smiselno je, da se v razredu sestavijo približno enakovredne ekipe, ki se ne delijo na najboljše in najslabše. S tem zagotovimo, da tekmujejo vsi učenci v razredu in tudi njihova aktivnost v tekmi je približno enaka.

- **Načelo humanosti:** eden temeljnih izhodišč procesa humanizacije športne vzgoje in tudi športnega dne je: kje oziroma od kod črpati vsebine športnih dni. V tem smislu mora biti center te dejavnosti učenec, vendar ne kor objekt, na katerem (ali s katerim) se izvajajo posamezne formalno oblikovane, človeško odtujene gibalne aktivnosti. Vsebine morajo omogočiti razvoj in demonstracijo njegovih sposobnosti. Učenec mora biti aktivna osebnost, ki mu je dana možnost, da potrdi svoje ustvarjalne sile ali svobodne osebnosti, da doživi svojo osebno ekspresijo, ustvarjalno zadovoljstvo, uveljavitev in samopotrditev. Obseg in intenzivnost športnih aktivnosti naj bi si vsak posameznik odmerjal sam, kar predstavlja nadaljnjo stopnjo humanizacije športnih dni.

- ***Načelo motiviranosti:*** motivacija pomeni proces izzivanja in usmerjanja aktivnosti k cilju. Le ti predstavljajo za učence zadovoljene potrebe, ki so bile izvor motivacije, za učitelja pa predstavljajo učne cilje, ki si jih je postavil na začetku. Osnove motivacije je potrebno iskati zavzeto, domiselno, ustvarjalno, skratka odgovorno ter jih preverjati v praksi. Vsebina športnega dne je pogoj za visoko motivacijo. Cilje, vsebine in metode učitelj izbira tako, da se učenci počutijo prijetno in igrivo. To vpliva na njegovo pozitivno samopodobo in pomaga premostiti občasne neuspehe. Učence motivira tudi to, da dobi pozitivno povratno informacijo, pa naj bo le ta od učitelja, staršev ali svojih vrstnikov. Motivacija je na vseh predmetnih področjih zelo pomembna, saj bolj, kot je učenec motiviran, bolje bo določeno nalogo opravil in tudi uspehi, ki jih bo doživljal, bodo zato boljši.
- ***Načelo pestrosti, zabavnosti, prijateljstva, kolektivnosti:*** pri pripravi športnega dne se morajo sodelujoči potruditi, da bo vsebina pestra, zanimiva, zabavna, kajti le taka bo učence pritegnila in jih motivirala za večji napor. Poudarjena pa naj bo komponenta prijateljstva, ne pa elementi storilnosti in tekmovanja za vsako ceno. Razred mora delovati kot homogena celota. Izbrana mora biti taka vsebina, ki bo omogočala kolektivnost. Športni dan mora biti zabaven, poln zadovoljstva, smeha itd. Tekmovalni neuspeh prinaša ravno nasprotno.
- ***Načelo prostorske ustreznosti:*** športni dan naj bo, če se le da, izveden v naravi. S tem se učenci rešijo utrujenosti šolskih klopi in velikokrat premajhne telovadnice. Že sama izbira prizorišča prispeva k motiviranosti, saj so aktivnosti v novem okolju veliko bolj zanimive (travniki, gozd, planine, jezera itd.). Izbira prizorišča je odvisna od programa športnega dne, poznavanja učencev, vremenskih pogojev in spremljevalcev. Pomembno je, da prizorišče temeljito poznamo, da dopolnimo vsebino športnega dne, zasnujemo organizacijo in razmislimo o varnostnih zahtevah. Ni dobro, da učence vodimo vedno na ista mesta, ker to postane preveč dolgočasno in monotono.
- ***Načelo vzgojnosti:*** športna vzgoja ima veliko možnosti vzgojnega delovanja, saj postavlja učence v različne situacije in jim omogoča veliko možnost samopotrjevanja. Ravno na športnem dnevu je veliko število vzgojnih situacij (pretepi, prerivanja, zmage, porazi itd.), ki jih lahko izkoristimo. Pri nobenem drugem predmetu ni učenec

izpostavljen tako peštrim in intenzivnim stanjem kot ravno pri športni vzgoji. Zato mora učitelj izkoristiti široko paleto možnosti.

- ***Načelo korelacije z drugimi predmetnimi področji:*** v devetletni osnovni šoli je v ospredju celostno obravnavanje otroka in povezovanje različnih predmetnih področij. Zato lahko vsebine posameznih predmetov vpletemo v uro športne vzgoje. Razmere v naravi, kjer naj bi potekal športni dan, nudijo učiteljem pogoje, da celotno vsebino športnega dne še dodatno obogatijo s posredovanjem informacij, praktičnimi dokazovanji teoretičnih trditvev, z opazovanjem in ugotavljanjem naravnih zakonitosti še iz drugih predmetnih področij (naravoslovje, družboslovje itd.). Pri organizaciji naj nam pomagajo tudi učitelji teh predmetov in zunanji sodelavci (lovec, gozdar, ribič itd.).
- ***Načelo varnosti:*** pri pripravi športnega dne ne smemo pozabiti na zagotavljanje varnosti vseh udeležencev. Osnovni varnostni ukrep je predhodno ocenjevanje in ugotavljanje obstoječih nevarnosti ter ustreznih ukrepov, da se le te odstranijo, zmanjšajo oziroma preprečijo. Potrebno je opazovati ter razmisliti o naravnih pogojih, zlasti pa se vživeti v načine otroških reakcij, aktivnosti, predrznosti, razposajenosti itd., da bi lažje predvideli čim več možnih nevarnih situacij, ki utegnejo ogroziti učence skozi celoten potek aktivnosti. Le tako je možno izdelati ustrezne varnostne ukrepe, kar je dolžnost organizatorja športnega dne. Zelo pomembno je, da ima učitelj na športnem dnevu s seboj torbico prve pomoči.
- ***Načelo prilagojenosti interesom učencev in tradiciji kraja:*** pri tem načelu gre za sodelovanje učencev z učitelji ter metode izražanja njihovih želja pri iskanju in oblikovanju vsebin športnih dni. Prav je, da se zavedamo, da športne dni pripravljamo in organiziramo za učence in zgolj zaradi njih. Zato moramo vsebino in dejavnosti čim bolj približati njihovim interesom in športni tradiciji kraja. Učencem je potrebno ponuditi nek vzorec za diskusijo, sicer ne vedo, kaj bi radi. To pomeni, da je potrebno vsebine vedno dopolnjevati in izboljševati.

Ker v diplomskem delu preučujem odnos do športa pri učencih v drugi triadi, bom izpostavila še del učnega načrta, ki obravnava tematiko športnih dni v drugem triletju.

V drugem vzgojno-izobraževalnem obdobju dva športna dneva namenimo pohodništvu. Eden od športnih dni naj poteka v zimskem času (smučanje, deskanje, drsanje, sankanje, igre na snegu, zimski pohod ipd.), na enem pa se učenci seznanijo z različnimi aerobnimi dejavnostmi v naravi (orientacija, kolesarjenje, kajakaštvo, veslanje, nordijska hoja ipd.) ali spoznavajo nove športe (različne plesne zvrsti, jahanje, lokostrelstvo, hokej na travi, tenis, skvoš, borilni športi ipd.). Športni dan pomladi naj bo namenjen medrazrednim tekmovanjem v različnih športnih igrah ali atletskega mnogoboju. Tekmovanja naj imajo prilagojena pravila, ki omogočajo dejavnost vsem učencem glede na njihove sposobnosti. V drugem vzgojno-izobraževalnem obdobju imajo še vedno prednost tekmovanja skupin, pri čemer je poudarjen dosežek skupine in ne posameznika (Učni načrt, 2011).

2.5.4 Šola v naravi

Šola v naravi je opredeljena kot posebna vzgojno-izobraževalna oblika, katere bistvo je v tem, da cel razred ali več vzporednic odide za nekaj časa v neko naravno, čim manj urbano okolje, zunaj kraja stalnega bivanja (k morju, reki, jezeru, v gozd, gore, zasneženo naravo in podobno), kjer se, v posebnih okoliščinah in po posebnem vzgojno izobraževalnem programu, nadaljuje smotrno pedagoško delo (Kristan, 1998).

Šola v naravi poteka zunaj kraja stalnega bivanja, pri čemer se v pedagoškem procesu prepletajo vsebine športa, naravoslovja, družboslovja, glasbenega in likovnega izražanja. Šola izpelje šolo v naravi v skladu s Konceptom šole v naravi. Šola v naravi je tudi izjemna priložnost za spodbujanje pozitivnih medsebojnih odnosov med učenci, saj nudi možnost poglobljenega spoznavanja in drugačnega skupnega sodelovanja učiteljev ter učencev (Učni načrt, 2011).

Priporočamo, da šole izvedejo šolo v naravi s plavalnimi vsebinami in šolo v naravi z dejavnostmi na snegu. Šola v naravi z vsebinami plavanja poteka v 4. razredu, namenjena je predvsem plavalnemu opismenjevanju in spopolnjevanju plavanja. V 5. ali 6. razredu šole ponudijo šolo v naravi s smučanjem, tekom na smučeh in drugimi zimskimi športi. Priporočljivo je, da šole ponudijo tudi druge oblike večdnevnega bivanja v naravi: šola v naravi z vsebinami pohodništva ali šola v naravi, pri čemer se učenci seznanijo z različnimi športi v naravi, orientacijo, preživetjem v naravi, ekološkimi vprašanji, naravno in kulturno dediščino ter programom prve pomoči (Učni načrt, 2011).

Postavljene vzgojno-izobraževalne smotre je mogoče uresničevati le z vsebinsko bogato šolo v naravi. Bogata pa bo takrat, kadar bo (Kristan, 1998):

- poučna in vzgojna,
- gibalno in fiziološko učinkovita,
- doživljajsko bogata,
- ustvarjalna ter
- prijetna in zabavna.

Vzgojno-izobraževalni program šole v naravi sestavljajo različni vsebinski sklopi. Navadno govorimo o naslednjih (Kristan, 1998):

- športni vzgojno-izobraževalni program s prvinami osebne in družbene samozaščite,
- redni pouk po izbranem naravoslovnem in naravovarstvenem programu s prvinami zemljepisa, zgodovine ter vseh drugih posebnosti in značilnosti kraja, kjer bivamo; seznanjanje s prvinami raziskovalnega dela,
- kulturno-umetniško izražanje,
- zabavno in družabno življenje ter
- dopolnilni pouk (ali samopomoč učencev) za manj uspešne učence.

Izjemoma lahko opustimo dopolnilni pouk, vsi drugi vsebinski sklopa pa bi morali biti v ustreznem razmerju zastopani v sleherni šoli v naravi. Tretji in četrti sklop se včasih prepletata, včasih pa se udejanjata ločeno. V prvem in drugem sklopu ne glede na kraj in letni čas učence seznanjamo s prvinami preživetja v naravi. Včasih prevladuje prvi sklop, včasih drugi. Razmerje med posameznimi sklopi je odvisno tudi od tega, kateri razred gre v šolo v naravo, za kakšno vrsto šolo v naravi gre in kaj je osrednji vsebinski sklop. Glede na to, kateri vsebinski sklop prevladuje, je smiselno, da šolo v naravi še posebej poimenujemo. Tako ločimo poletno, zimsko, planinsko ali gorniško, naravoslovno, raziskovalno, taborniško, športno ali morda še kakšno šolo v naravi (Kristan, 1998).

Kristan (2010) predlaga, kot pravi sam, "noro idejo" in sicer, da se na podlagi izkušenj z organiziranjem šol v naravi vzpostavi sistem udejanjanja te vzgojno-izobraževalne oblike:

- 2. ali 3. razred: "pripravljalnica" (od 3 do 4 dni, poleti, sprehodi, opazovanje narave),
- 4. razred: poletna šola v naravi s plavanjem in dejavnostmi na vodi, v vodi in ob vodi,

- 5. razred: zimska šola v naravi s smučanjem in drugimi zimskimi dejavnostmi kot osrednjim vsebinskim sklopom,
- 6. razred: naravoslovna ali raziskovalna šola v naravi,
- 7. razred: planinska šola v naravi in
- 8. razred: taborniška šola v naravi (pod šotori) s prvinami preživetja v naravi.

Pri organizaciji šole v naravi mora šola upoštevati načelo možnosti in prostovoljnosti, to je pomagati učencem, katerih starši ne morejo zagotoviti sredstev za vključevanje otrok v program, upoštevati posebnosti posameznih otrok (na primer zdravstveno stanje) in zagotoviti ustrezen program za učence, ki se ne vključijo v šolo v naravi (Šola v naravi za devetletno osnovno šolo, 2001).

Prav tako pa je pri organizaciji in izvedbi potrebno upoštevati naslednja načela (Šola v naravi za devetletno osnovno šolo, 2001):

- program šole v naravi mora biti tako oblikovan, da omogoča in spodbuja povezovanje med disciplinarnimi znanji (uresničuje in prepleta medpredmetne vsebine, npr. okoljsko vzgojo ipd.),
- uvaja in spodbuja različne oblike in metode dela, predvsem tiste, ki jih specifična organizacija dela omogoča, npr. terensko, projektno in skupinsko delo,
- konkreten program šole v naravi (en program) zagotavlja uresničitev ciljev z različnih področij oz. sklopov. Posamezni programi so "specifično" obarvani in enkrat poudarjajo eno, drugič drugo področje,
- program šole v naravi je naravnano/usmerjeno k večanju socialno-integracijske vloge šole oz. vzgojno-izobraževalnega procesa, zato spodbuja sodelovanje z okoljem, razvija nove oblike sodelovalnega učenja in skupinskega dela,
- program mora zagotoviti avtonomnost učitelja, podpirati njegovo strokovnost in odgovornost oz. omogočiti šoli suvereno izbiranje vsebin in ciljev šole v naravi,
- program mora spodbujati sodelovanje vseh, ki so vključeni v vzgojno-izobraževalni proces, tj. učitelja, učenca, staršev in okolja,
- program učencu omogoča sooblikovanje vsebin, predvsem priložnosti aktivnosti,
- šola v naravi je posebna organizacijska oblika dela, temelji namreč na izvedbi zunaj šolskih prostorov, po možnosti celo izven urbaniziranih okolij.

Posebej je treba opozoriti, da v šolo v naravi sodi le izbran vzgojno-izobraževalni program. Nesmotno bi bilo, če bi v šoli v naravi počeli stvari, ki jih je mogoče početi doma. Šolo v naravi je potrebno izrabiti za tiste dejavnosti, ki jih doma pri rednem pouku po urniku ni mogoče izvajati (Kristan, 1998).

Učenci so v času šole v naravi bistveno bolj samostojni, hkrati pa bivanje v drugem kraju prekine vsakodnevno rutino. Večina učencev šolo v naravi tako ohrani v lepem spominu, saj doživijo kopico novih in zanimivih stvari v družbi sošolcev in nenazadnje tudi prijateljev.

Naloga učiteljev je, da pri sami organizaciji in izvedbi poskušajo uresničiti in izrabiti dane možnosti ter pogoje v najboljšem obsegu, upoštevajo značilnosti otrok oziroma skupine in upoštevajo cilje, ki so si jih zadali v načrtih, tako letnih kot izvedbenih.

2.5.5 Športnovzgojni karton

Vprašanja, kako spremembe sodobnega časa vplivajo na različne razsežnosti človekove osebnosti, kakšna je smer teh vplivov, kako se mladi odzivajo na sodobne tokove, so pomembna za družbo, ki ji ne sme biti vseeno, kaj se dogaja z mladimi. Telesni in gibalni razvoj kot nepogrešljivi sestavini otrokovega in mladostnikovega življenja pomembno vplivata na funkcionalne sposobnosti, zdravje, čustveni, intelektualni in socialni razvoj (Strel, 1996).

Podatkovna zbirka športnovzgojni karton ima tri namene:

- ugotavljanje sprememb telesnega in gibalnega razvoja *posameznika* v času šolanja, *primerjava* z objektivnimi podatki populacije in *svetovanje* staršem ter *otrokom* glede na ovrednotene podatke,
- športnemu pedagogu omogoča izdelavo *kakovostne analize stanja posamezne vadbene skupine* in s tem ustrezno *diferenciacijo* oziroma *individualizacijo* vadbe (kar je eden pomembnih dejavnikov kakovostnega dela),
- ugotavljanje *trendov sprememb* v telesnem in gibalnem razvoju šolajoče se populacije na *nacionalni ravni*.

V okviru podatkovne zbirke športnovzgojni karton ugotavljamo, vrednotimo in spremljamo naslednje telesne značilnosti in gibalne sposobnosti (Kovač, & Jurak, 2010):

Testna naloga	Področje merjenja
Telesna višina	Dolžinska razsežnost telesa
Telesna teža	Voluminoznost (masa) telesa
Kožna guba nadlahti	Voluminoznost telesa (količina podkožnega maščevja)
Dotikanje plošče z roko	Frekvenca izmeničnih gibov
Skok v daljino z mesta	Hitra (eksplozivna) moč
Premagovanje ovir nazaj	Koordinacija (skladnost) gibanja vsega telesa
Dviganje trupa	Moč mišičja sprednje strani trupa
Predklon na klopici	Giblјivost
Vesa v zgibi	Mišična vzdržljivost ramenskega obroča in rok
Tek na 60 metrov	Šprinterska hitrost
Tek na 600 metrov	Splošna vzdržljivost

Meritve telesnih značilnosti in gibalnih sposobnosti učencev osnovnih, vajencev in dijakov srednjih šol in študentov višji šol opravijo šole vsako leto od 1. do 20. aprila pri rednih urah športne vzgoje (Strel, 1996).

Vrednotenje vsako leto opravita učitelj športne vzgoje oziroma razredni učitelj meseca maja in junija. Izvajanje meritev, njihovo vrednotenje in ustvarjalna uporaba so sestavina delovne obveznosti učitelja po 119. členu Zakona o organizaciji in financiranju športne vzgoje in izobraževanja (Strel, 1996).

Že več kot 20 let nam ta sistem omogoča bolj kvalitetno delo pri pouku športne vzgoje, kar se kaže tudi v gibalnem in telesnem stanju slovenskih otrok in mladine, ki je boljše od stanja v večini evropskih držav, vendar pa tudi naši otroci niso imuni na spremembe v načinu življenja in tudi pri nas že vrsto let opazamo negativne trende razvoja. Zaradi tega je danes še toliko bolj pomembno, da podatki, ki so na voljo, postanejo del vsakdanje rabe v šolah in del vsakoletne komunikacije med šolo in starši. (www.fsp.uni-lj.si)

2.5.6 Druge dejavnosti oz. možna področja sodelovanja obeh pedagogov

Štembergerjeva (2003c) je v članku predstavila še druge dejavnosti, ki jih šole ponujajo v dodatnem in razširjenem programu in so plod sodelovanja obeh pedagogov:

– **Zlati sonček, Krpan, Ciciban planinec in Mladi planinec.**

Športni program Zlati sonček je namenjen učencem prvega, Krpan pa učencem drugega vzgojno-izobraževalnega obdobja. Namen programov je obogatiti redno športno vzgojo, s privlačno likovno podobo in načinom izpeljave pa navdušiti čim več učencev za ukvarjanje s športom v vseh starostnih obdobjih. V oba programa so vključene vsebine različnih športnih zvrsti prvega in drugega vzgojno-izobraževalnega obdobja. Pomembno je sodelovanje, vsebine pa so povezane tudi z načrtnim učenjem plavanja, programoma Planinske zveze Slovenije Ciciban planinec in Mladi planinec ter s kolesarskim izpitom za osnovnošolce. (Učni načrt, 2011).

– **Interesne dejavnosti.**

Športne interesne dejavnosti obogatijo redno športno vzgojo z možnostjo vsakodnevnega športnega udejstvovanja. Z njimi spodbujamo interese učencev in bogatimo njihov prosti čas. Šola ponudi v vsakem vzgojno-izobraževalnem obdobju različne interesne dejavnosti, ki naj potekajo vse šolsko leto; namenjene naj bodo vsem učencem (Učni načrt, 2011).

– **Izbirna predmeta.**

Šola lahko ponudi v tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju tudi izbirna predmeta šport (šport za zdravje, izbrani šport, šport za sprostitev) in plesne dejavnosti (ples, starinski in družabni plesi, ljudski plesi), ki sta predstavljena v posebnih učnih načrtih (Učni načrt, 2011).

– **Nastopi, prireditve, šolska športna tekmovanja.**

Nastopi, prireditve in športna tekmovanja so nadgradnja šolske športne vzgoje ter interesnih dejavnosti. Učenci naj prikažejo svoje znanje na nastopih za starše in druge člane družine. Organiziramo tudi različne prireditve (skupen pohod s starši, športno popoldne, zabavni konec tedna idr.) (Učni načrt, 2011).

Pri tekmovanjih učitelj upošteva fiziološka, socialna in pedagoška načela in ne postavlja v ospredje le športnega dosežka. Učenci naj se za tekmovanje načrtno pripravljajo, na tekmi pa naj bodo strokovno vodeni. Željo po tekmovalnih dosežkih je treba podrediti splošnim vedenjskim pravilom (Učni načrt, 2011).

Osnova je razredni in šolski tekmovalni sistem, v katerega naj bo vključenih čim več učencev. Učenci naj pomagajo tudi pri organizaciji tekmovanj. Vzgojiti jih je treba za kulturno spremljanje športnega dogodka. Nastopi na šolskih športnih tekmovanjih so avtonomna odločitev šol, športnih pedagogov in učencev samih (Učni načrt, 2011).

– **Športni oddelki.**

Šola lahko ponudi učencem tudi vključevanje v oddelke z dodatno športno ponudbo. Učenci se vključujejo v oddelke z dodatno športno ponudbo prostovoljno in na željo staršev. Osnovna značilnost je vsakodnevna športna vzgoja, obogatena s tečaji in šolami v naravi. Pri izpeljavi programa sodelujeta v prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju učitelj športne vzgoje in učiteljica razrednega pouka, v drugem in tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju pa dva učitelja športne vzgoje (Učni načrt, 2011).

– **Dopolnilni pouk- programi za otroke s posebnimi potrebami.**

Nekateri učenci poleg rednih ur športne vzgoje potrebujejo še dodatne gibalne spodbude, posebno skrb ter individualni pristop. S posebnimi programi v okviru dopolnilnega pouka lahko poskrbimo za tiste, ki imajo gibalne, učne, zdravstvene ali vedenjske težave. Dopolnilni pouk lahko organiziramo tudi za učence s posebnimi potrebami. Gibanje in šport lahko uporabljamo tudi v kinezio-terapevtske ter rehabilitacijske namene za učence, ki so bili poškodovani, imajo kronične ali akutne zdravstvene težave (Učni načrt, 2011).

Glavni namen diplomske naloge je bila analiza zaznavanja športnovzgojenga procesa pri učencih v drugem triletju. Osredotočila na to, kako učenci doživljajo športno vzgojo, katere igre in športi so med učenci priljubljene zaželenene ter kaj jih pri športni vzgoji moti, jim ni všeč. Raziskala sem tudi uspešnost učencev pri tem predmetu ter njihovo mnenje o ocenjevanju.

3.0 CILJI RAZISKAVE

Glede na predmet in problem raziskave sem si zastavila naslednje cilje:

1. Ugotoviti, kako priljubljena in pomembna je športna vzgoja med učenci v 2. triadi.
2. Ugotoviti, katera je najbolj priljubljena igra pri športni vzgoji.
3. Ugotoviti, katere so metode in oblike dela, vsebine ter športi, ki so med učenci priljubljeni.
4. Raziskati, kakšen je odnos učencev do športne vzgoje.
5. Preveriti, v kakšnem obsegu se na šolah štajersko-koroške regije izvaja aktivni odmor.
6. Ugotoviti ali bi učenci aktivni odmor želeli imeti.
7. Ugotoviti ali si učenci pri športni vzgoji želijo biti ocenjeni.
8. Raziskati, kakšno je stališče učencev do ocenjevanja športne vzgoje.
9. Ugotoviti, kako so bili učenci ocenjeni pri športni vzgoji v šolskem letu 2010/11.
10. Raziskati, kaj učence pri športni vzgoji moti.

4.0 HIPOTEZE

H1: Športna vzgoja je med dekleti in fanti v drugi triadi najbolj priljubljen šolski predmet.

H2: Učencem je športna vzgoja pomembna za življenje.

H3: Najbolj priljubljena igra (z žogo) je igra med dvema ognjema.

H4: Učenci pri športni vzgoji radi izvajajo dejavnosti po lastni izbiri.

H5: Učencem je šola v naravi v okviru športne vzgoje všeč.

H6: Učenci imajo športno vzgojo radi.

H7: Predpostavljam, da se aktivni odmor v veliki večini na šolah ne izvaja.

H8: Učenci bi si želeli imeti aktivni odmor.

H9: Večina učencev, ki je bila številčno ocenjena, je imela športno vzgojo ocenjeno z najvišjo oceno (5).

H10: Učenci športne vzgoje brez ocenjevanja ne bi imeli.

H11: Večina učencev rada sodeluje pri testiranju za športno-vzgojni karton.

H12: Predvidevam, da učencem ne odgovarja, da nimajo telovadnice.

H13: Učence moti, da k športni vzgoji zamujajo.

5.0 METODE DELA

5.1 Vzorec merjencev

V raziskovalni del diplomskega dela je bilo vključenih 477 učencev, ki so v šolskem letu 2011/12 obiskovali 4., 5. ali 6. razred osnovne šole v štajersko-koroški regiji.

Razred	Število	Odstotek (%)
4.	147	30,8
5.	195	40,9
6.	135	28,3
SKUPAJ	477	100,0

Tabela 5.1: Število vključenih učencev glede na razred

Anketo so reševali učenci petih osnovnih šol na Štajerskem in Koroškem. Največji delež učencev (25,4 %) je obiskoval OŠ Bojana Iliča in OŠ Franja Goloba Prevale (23,1 %). Sledijo OŠ Rada Robiča Limbuš (22,6 %), OŠ Bratov Polančičev (14,9 %) in OŠ Črna na Koroškem (14 %).

Osnovna šola	Število	Odstotek (%)
OŠ Bratov Polančičev	70	14,9
OŠ Črna na Koroškem	68	14,0
OŠ Rada Robiča Limbuš	108	22,6
OŠ Franja Goloba Prevale	110	23,1
OŠ Bojana Iliča	121	25,4
SKUPAJ	477	100,0

Tabela 5.2: Število prejetih anket po šolah

Anketirane učence športno vzgojo poučuje razredni učitelj, športni pedagog ali pa oba skupaj.

Kdo poučuje športno vzgojo	Število	Odstotek (%)
Razredni učitelj	185	30,8
Športni pedagog	195	40,9
Razredni učitelj <i>IN</i> športni pedagog <i>SKUPAJ</i>	135	28,3
SKUPAJ	477	100,0

Tabela 5.3: Število učencev, ki jih poučuje razredni učitelj, športni pedagog in oba skupaj.

5.2 Vzorec spremenljivk

Za pridobivanje podatkov sem uporabila vprašalnik (priloga), ki je anonimen in se nanaša na zaznavanje športnovzgojnega procesa. Zajema splošni del in 16 vprašanj zaprtega ali odprtega tipa.

V prvem delu ankete (splošni podatki) so vprašanja, katerih namen je bil pridobiti podrobnejše podatke o vzorcu merjencev. Vprašanja zaprtega tipa so od učencev zahtevala, da obkrožijo ustrezno število odgovorov (podano v navodilih), pri vprašanjih odprtega tipa pa na črte zapišejo, kar od njih zahteva navodilo.

S 1. vprašanjem smo želeli izvedeti, kdo poučuje športno vzgojo v 2. triadi. Z naslednjima dvema smo ugotavljali priljubljenost športne vzgoje med učenci in mnenje o njeni pomembnosti za življenje. 4. in 5. vprašanje se je nanašalo na sam predmet športne vzgoje. Želeli smo izvedeti, katere vsebine (športi) so pri učencih najbolj priljubljeni. Učenci so pri 6. vprašanju opredelili svoj odnos do športne vzgoje. S 7. vprašanjem smo želeli ugotoviti, kakšen je odstotek šol, kjer se izvaja aktivni odmor; z naslednjima dvema smo poskušali raziskati mnenje učencev o aktivnem odmoru. Vprašanja od 10 do 13 so učence spraševala o ocenjevanju športne vzgoje. S 14. in 15. vprašanjem smo želeli izvedeti, katerih vsebin oz. športov učenci ne izvajajo radi in kaj jih pri športni vzgoji moti in jim ni všeč. Zadnje vprašanje pa je od učencev zahtevalo, da napišejo, kaj bi pri športni vzgoji najraje delali.

5.3 Organizacija meritev

Zbiranje podatkov je potekalo januarja in februarja 2012. Vprašalnike sem po predhodnem dogovoru (preko telefonskega pogovora) ravnateljem poslala po pošti. Soglasja staršev mi ni bilo potrebno pridobiti na nobeni od šol, saj so to že imele urejeno. Navodila za reševanje sem posredovala ravnateljem ustno, hkrati pa so bila napisana tudi na samih anketah. Ravnatelji so mi rešene vprašalnike posredovali nazaj preko pošte.

5.4 Obdelava podatkov

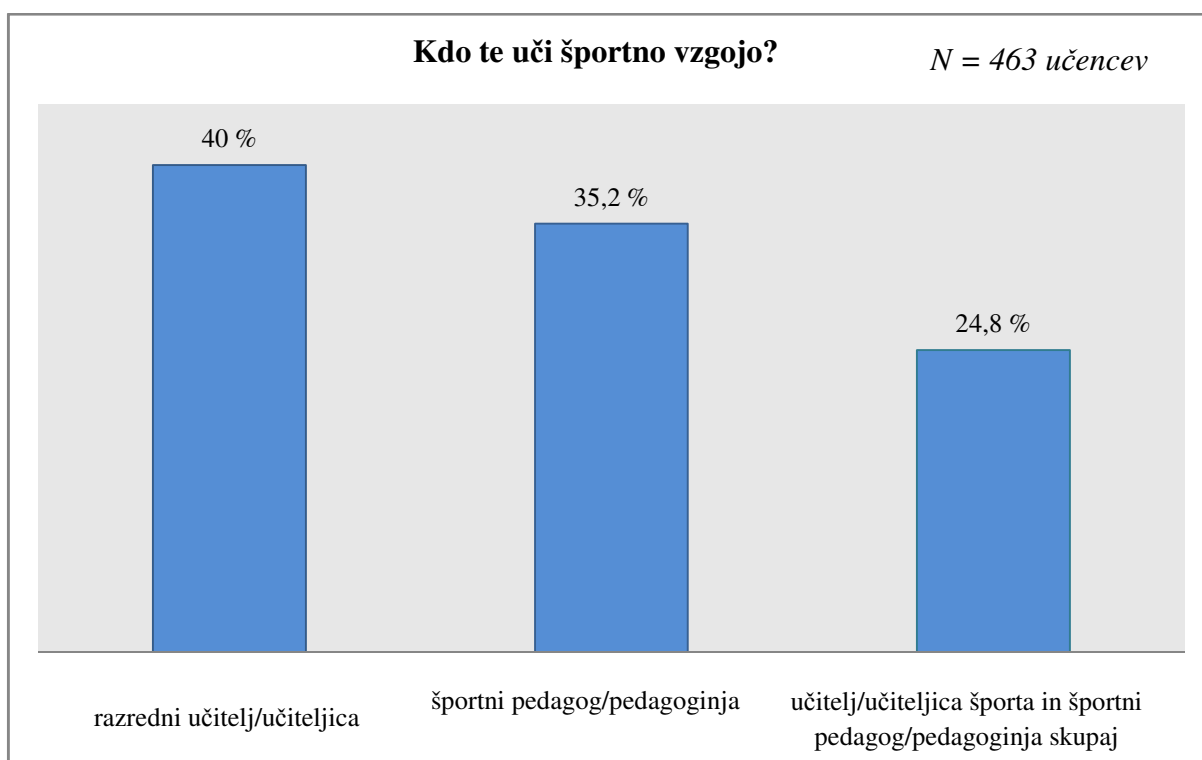
Metoda dela je deskriptivna empirična in neeksperimentalna. Pridobljeni podatki so bili vneseni v program Excel in obdelani s statističnim programom SSPS. Prikazani so v tabelah in grafih. Vprašanja odprtega tipa sem obdelala ročno in jih zapisala v tabelo.

6.0 REZULTATI IN RAZPRAVA

V tem poglavju je vsako vprašanje predstavljeno in interpretirano posebej. Vprašanja si sledijo tako, kot so navedena v vprašalniku, ki so ga izpolnjevali učenci. Pri interpretaciji pridobljenih rezultatov sem se osredotočila na skupne rezultate razredov.

1. VPRAŠANJE: Kdo te uči športno vzgojo?

Z vprašanjem smo želeli izvedeti, kdo poučuje športno vzgojo v 2. triadi.

Graf 6.1: Kdo te uči športno vzgojo?

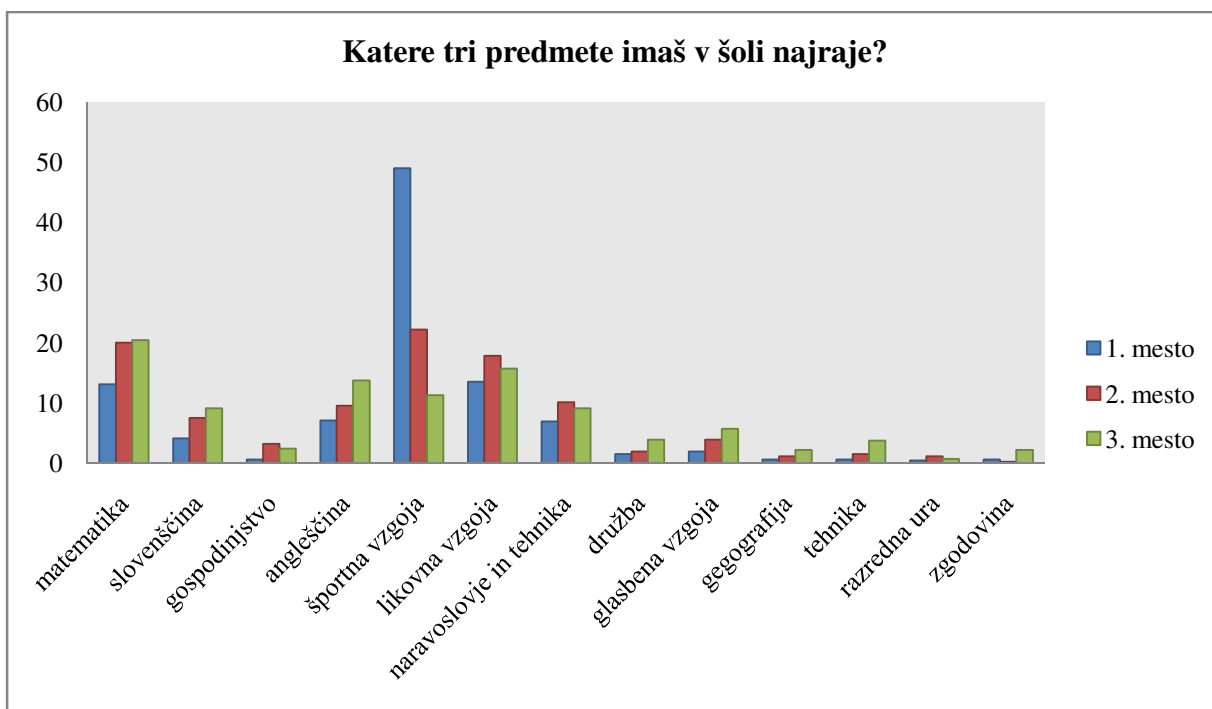
185 učencev (40 %) je odgovorilo, da jih športno vzgojo poučuje razredni učitelj oz. učiteljica. 163 učencev (35,2 %) športno vzgojo poučuje pedagog. Predvidevamo lahko, da je ta odstotek visok predvsem na račun učencev 6. razredov, ki jih po zakonu (5. člen Pravilnika o izobrazbi učiteljev in drugih strokovnih delavcev v izobraževalnem programu osnovne šole) športno vzgojo poučujejo športni pedagogi.

115 učencev (24,8 %) je odgovorilo, da jih športno vzgojo poučujeta razredni učitelj/učiteljica in športni pedagog/pedagoginja skupaj. Nekateri učenci so poleg tega dopisali, da gre za dodatne ure športne vzgoje. Tako lahko sklepamo, zakaj je odstotek teh odgovorov večji. Na razredni stopnji v športnih oddelkih najpogosteje skupaj poučujeta športni pedagog in

razredna učiteljica, na predmetni stopnji pa največkrat dva športna pedagoga. (Kovač, & Jurak, 2007)

2. VPRAŠANJE: Napiši, katere tri predmete imaš v šoli najraje.

Učenci so odgovarjali na vprašanje, katere predmete imajo v šoli najraje. Prvi zapis pomeni predmet, ki jim je najljubši.

Graf 6.2: Katere tri predmete imaš v šoli najraje?

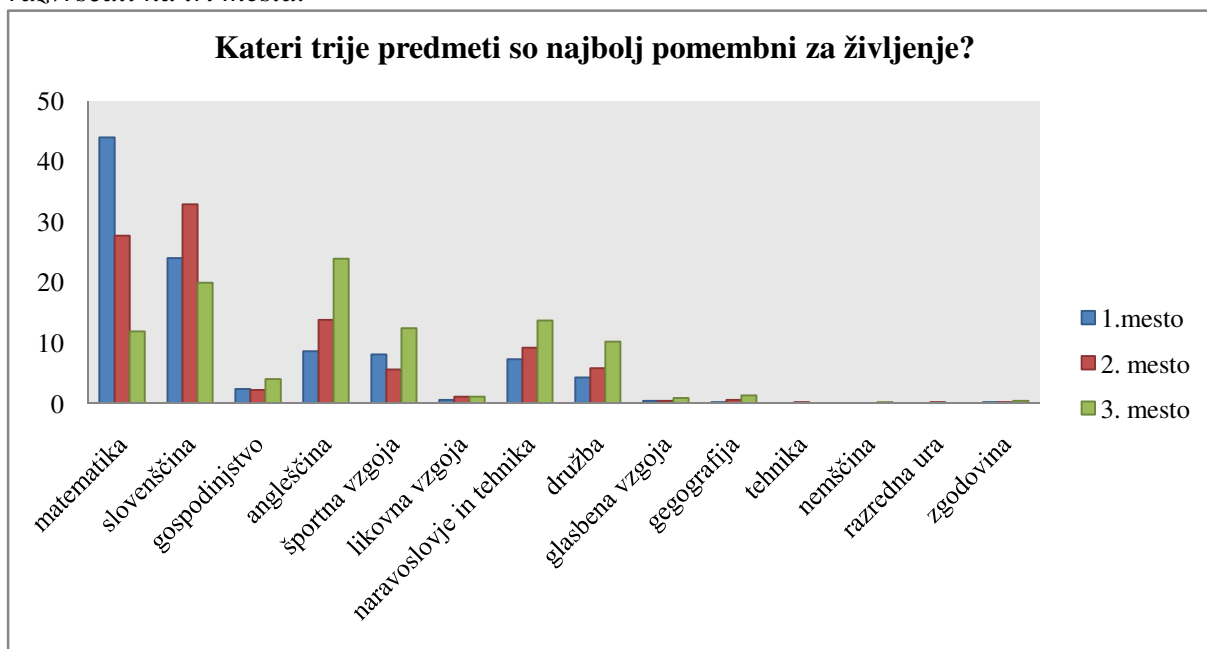
Med učenci druge triade je najbolj priljubljena športna vzgoja, ki jo je na prvo mesto postavilo 231 učencev in učenk (49,5 %), velik delež učencev jo je uvrstil tudi kot drugi (22,2 %) in tretji (11,3 %) priljubljen šolski predmet.

Druga najbolj priljubljena je likovna vzgoja (13,3 %), sledi ji matematika (12,8 %). Ti trije predmeti so izrazito najbolj priljubljeni, vsi ostali so dosegli delež pod 10 %.

Postavljena hipoteza št. 1, ki pravi, da je športna vzgoja med učenci 2. triade najbolj priljubljen šolski predmet, je tako na podlagi dobljenih rezultatov potrjena.

3. VPRAŠANJE: Napiši, kateri trije predmeti so po tvojem mnenju najbolj pomembni za življenje.

Od učencev smo želeli izvedeti, s katerim predmetom pridobijo največ navad, sposobnosti ali znanja, ki je pomembno za življenje. Enako kot pri prejšnjem vprašanju so predmete razvrščali na tri mesta.

Graf 6.3: Kateri trije predmeti so najbolj pomembni za življenje?

Rezultati o pomembnosti šolskih predmetov kažejo, da je na prvem mestu matematika, ki je dosegla skoraj polovico odgovorov (43,5 %), na drugo mesto so uvrstili slovenščino (24,5 %), kot tretjo pa so izbrali angleščino (8,8 %). Te trije predmeti so skupno dosegli skoraj 80 % odgovorov.

Zanimivo se mi zdi predvsem to, da je kljub vedno večji pozornosti, ki jo namenjamo športni vzgoji in pomenu gibanja za življenje, ta predmet uvrščen na 4. mesto (8,1 %).

Dobljeni rezultati se ujemajo z raziskavo, ki so jo opravili Strel, Jurak, & Kovač (2003a), v kateri ugotavljajo, da so zgoraj naštetih štiri predmeti učencem najbolj pomembni za življenje. Kot še navajajo, je športna vzgoja najbolj priljubljen šolski predmet v celotnem osnovnošolskem obdobju, vendar pa mednarodne primerjave položaja športne vzgoje v odnosu do drugih šolskih predmetov kažejo na nizek položaj in spoštovanje športne vzgoje. Le-to izhaja predvsem iz dejstva, da se vsebine športne vzgoje v primerjavi z drugimi posredujejo manj teoretično, kar daje predmetu manj akademski status.

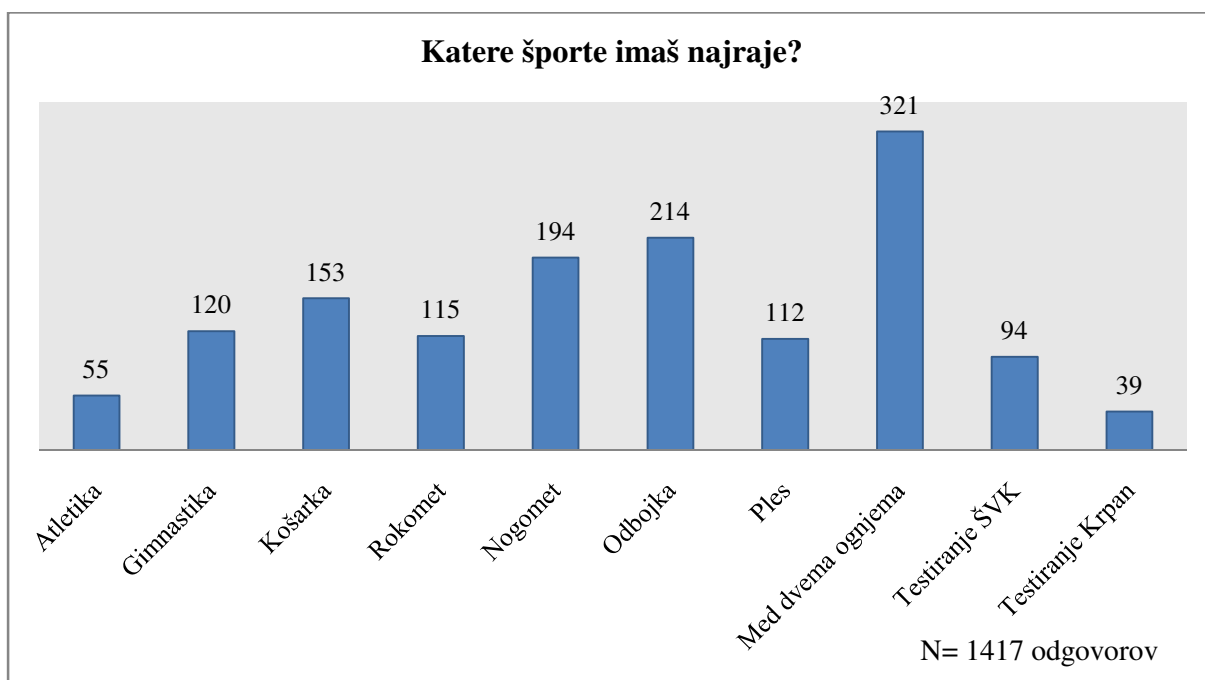
Kot drugo so največkrat izbrali slovenščino (32,9 %), sledi ji matematika (28,2 %) in tretja navedena je angleščina (13,8 %). Na tretjem mestu je največkrat zapisana angleščina (24,1 %), slovenščina (19,5 %) in športna vzgoja (12,6 %).

Hipotezo št. 2 lahko na podlagi zgornje analize potrdimo.

Med analiziranjem vprašalnikov sem zasledila tudi nekaj drugačnih odgovorov. Učenci so navedli, da so jim za življenje najbolj pomembni predmeti: prijateljstvo, družina in zdravje.

4. VPRAŠANJE: Katere športe imaš najraje?

Vprašanje se je nanašalo na sam predmet športne vzgoje. Želeli smo izvedeti, katere vsebine (športi) so pri učencih najbolj priljubljene. Da bi zagotovili čimbolj realen rezultat, smo izbiro števila možnih odgovorov omejili na tri.

Graf 6.4: Katere športe imaš najraje?

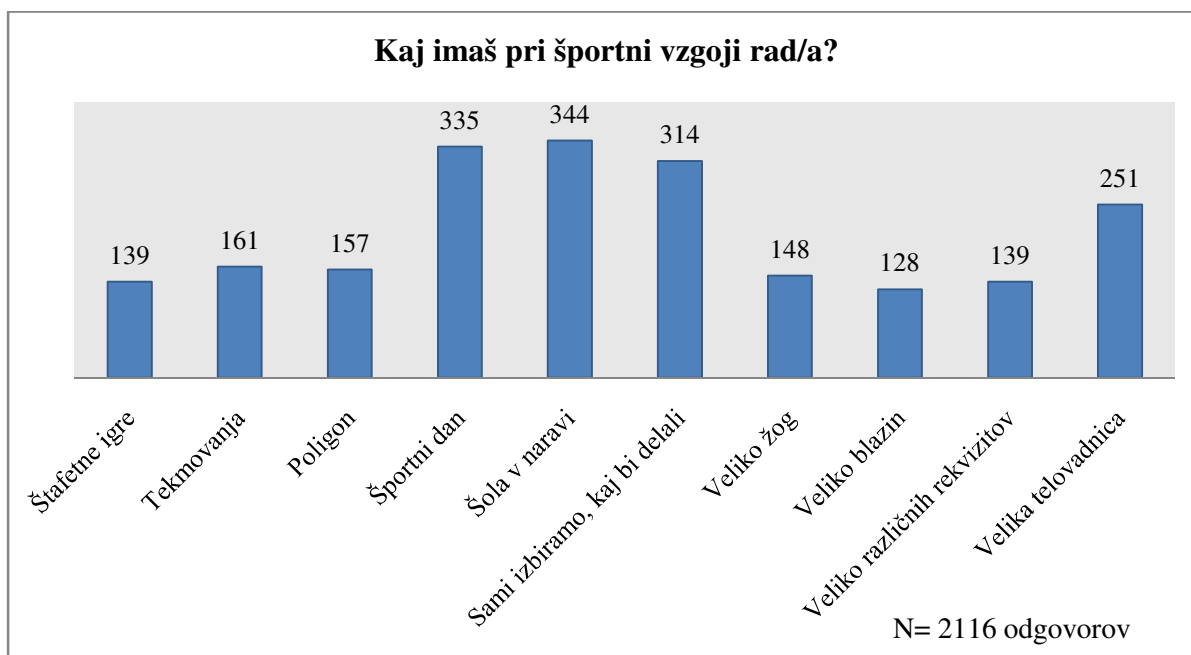
Med učenci je najbolj priljubljena igra med dvema ognjema (321 odgovorov), sledi ji odbojka (214 odgovorov) in na tretjem mestu nogomet (194 odgovorov). V samem vrhu priljubljenosti prevladujejo igre, ki vključujejo žogo. Rezultati so podobni raziskavi o priljubljenosti iger z žogo, ki jo je izvedla Vanja Gregorič (2011).

Hipotezo št. 3, ki predpostavlja, da je najbolj priljubljena igra (z žogo) med dvema ognjema, lahko potrdimo.

Če primerjamo odgovore s tem, kaj bi učenci najraje počeli pri športni vzgoji, ugotovimo, da so za nogomet glasovali predvsem dečki, za odbojko pa deklice.

5. VPRAŠANJE: Kaj imaš pri športni vzgoji rad/a?

S tem vprašanjem smo dodatno spraševali še po nekaterih dejavnikih, ki vplivajo na odnos do športne vzgoje. Učenci so lahko obkrožili več odgovorov, a samo tiste, kar jim je všeč.

Graf 6.5: Kaj imaš pri športni vzgoji rad/a?

Dejavnikov, ki vplivajo na odnos do športne vzgoje, smo v anketi našli kar nekaj. Učencem je najbolj všeč šola v naravi (344 odgovorov) in športni dan (335 odgovorov). Na tretje mesto so postavili dejavnosti, ki jih izberejo sami.

Kosovelj (2003) ugotavlja, da se večina učencev šole v naravi zelo veseli, predvsem zaradi celodnevne družbe s sošolci in preživljanja časa brez svojih staršev v drugem okolju. Veselje otrok pred odhodom so v raziskavi potrdili tudi starši teh učencev.

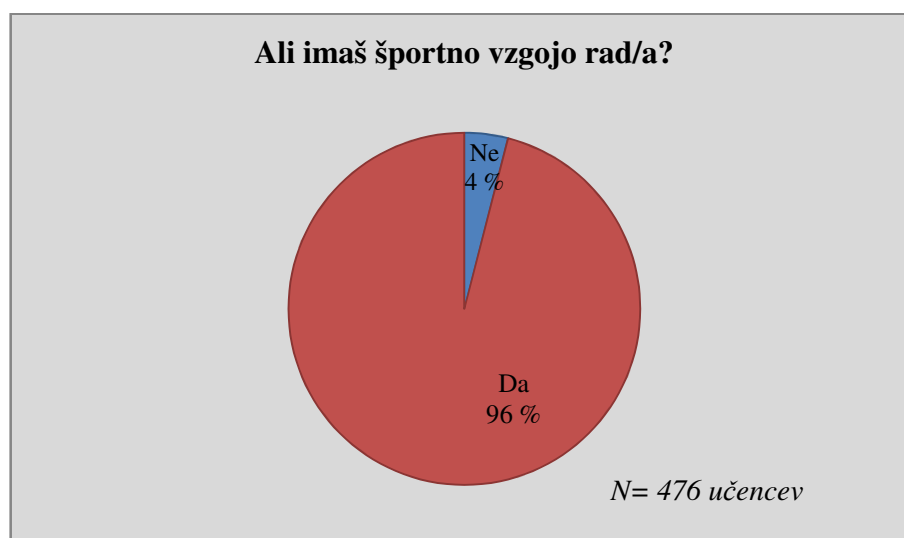
Hipotezi št. 4 in 5 lahko potrdimo.

251 učencev je odgovorilo, da jim je pomembna velika telovadnica. Velikokrat je slišati, da se športna vzgoja izvaja v učilnicah, hodnikih ali (pre)majhnih telovadnicah, zato visoko število odgovorov pravzaprav ni presenetljivo. Učenci potrebujejo prostor, ki je ustrezen, varen in hkrati omogoča kvalitetno izvedbo pouka športne vzgoje.

Pričakovala sem, da bo več učencev izbralo štafetne igre ali tekmovanja. Morda so pod tem pojmom bolj razmišljali o raznih profesionalnih športnih tekmovanjih, kot je na primer smučanje, plavanje ali nogomet.

6. VPRAŠANJE: Ali imaš športno vzgojo rad/a?

Z odgovorom so učenci opredelili svoj odnos do športne vzgoje.

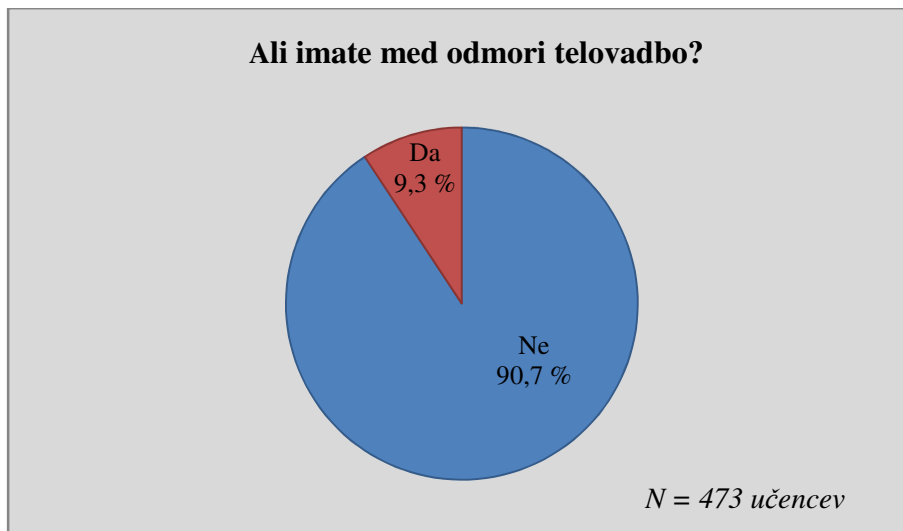
Graf 6.6: Ali imaš športno vzgojo rad/a?

Na podlagi rezultatov lahko hipotezo št. 6 potrdimo. 457 učencev (96 %) je odgovorilo, da jim je športna vzgoja všeč, le 19 anketirancev (4 %) pa tega predmeta ne mara.

Rezultat je bil pričakovan, saj je povezan s priljubljenostjo športne vzgoje, za katero je bilo v raziskavi (Jurak, Kovač, & Strel, 2002) ugotovljeno, da je med učenci zelo zaželena.

7. VPRAŠANJE: Ali imate med odmori telovadbo?

Z odgovori smo želeli izvedeti kakšen je odstotek šol, kjer se izvaja aktivni odmor. Ker učenci predvidoma tega termina ne poznajo, smo ga zamenjali z izrazom "telovadba".

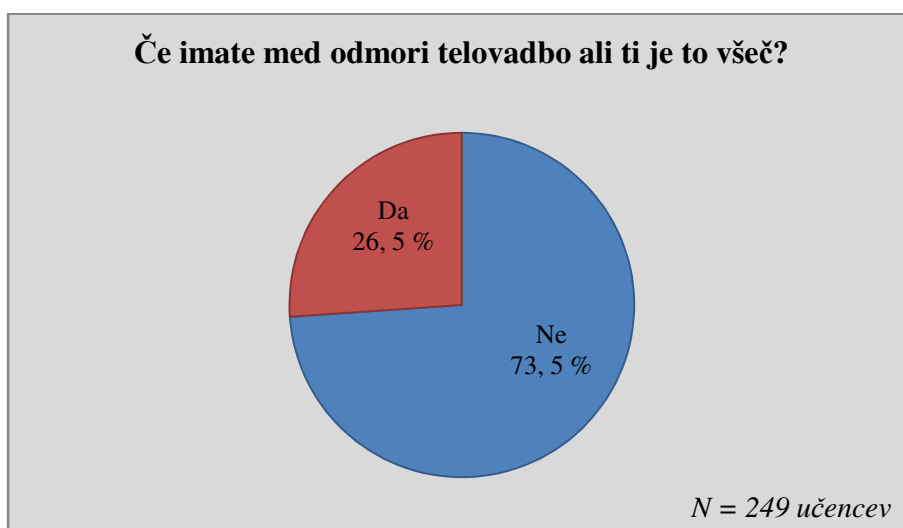
Graf 6.7: Ali imate med odmori telovadbo?

Rezultati so pokazali, da je aktivnega odmora deležnih le 44 učencev 2. triletja (9,3 %), ostalih 429 (90,7 %) pa ne. Kot je bilo ugotovljeno že v nekaj raziskavah (Krpač, 2002; Trček, 1997) je stopnja izvajanja aktivnega odmora nizka. Kljub pričakovanjem, da se učenci aktivnega odmora niso pogosto deležni, sem bila nad tako nizkim rezultatom presenečena. Čeprav je vedno več je govora o tem, kako pomembno je gibanje in so pozitivni vplivi le-tega na učno storilnost dokazani, večina šol aktivnega odmora (še) ne izvaja.

Hipoteza št. 7 je na podlagi dobljenih rezultatov potrjena.

8. VPRAŠANJE: Če imate med odmori telovadbo ali ti je to všeč?

Od učencev smo želeli izvedeti ali jim je tak način preživljanja odmora všeč.

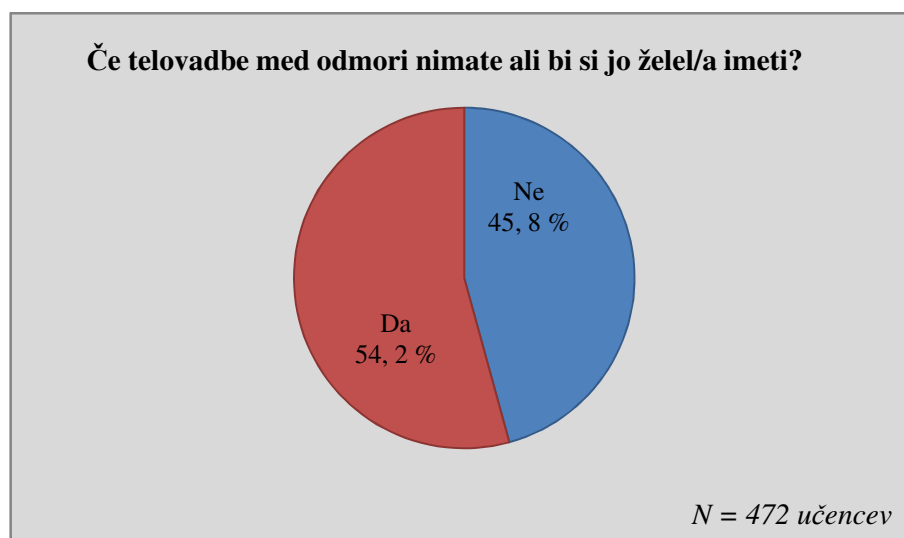

Graf 6.8: Če imate med odmori telovadbo ali ti je to všeč?

Rezultati kažejo, da je aktiven odmor všeč 66 učencem (26,5 %), vendar se ta rezultat ne ujema z grafom 10. Gre namreč za to, da je na sedmo vprašanje odgovorilo 473 učencev, od tega jih ima aktiven odmor 44. Torej bi jih moralo na 8. vprašanje odgovoriti le toliko. Sklepam, da je veliko učencev, ki aktivnega odmora niso deležni, pri tem vprašanju obkrožilo odgovor ne, ki naj bi pomenil, da med odmori nimajo telovadbe. Nekateri so to zraven odgovora tudi zapisali. Zaradi tega je zanesljivost rezultatov vprašljiva.

9. VPRAŠANJE: Če telovadbe med odmori nimate ali bi si jo želel/a imeti?

Od učencev, ki med odmori ne telovadijo, smo želeli izvedeti, če si to želijo.

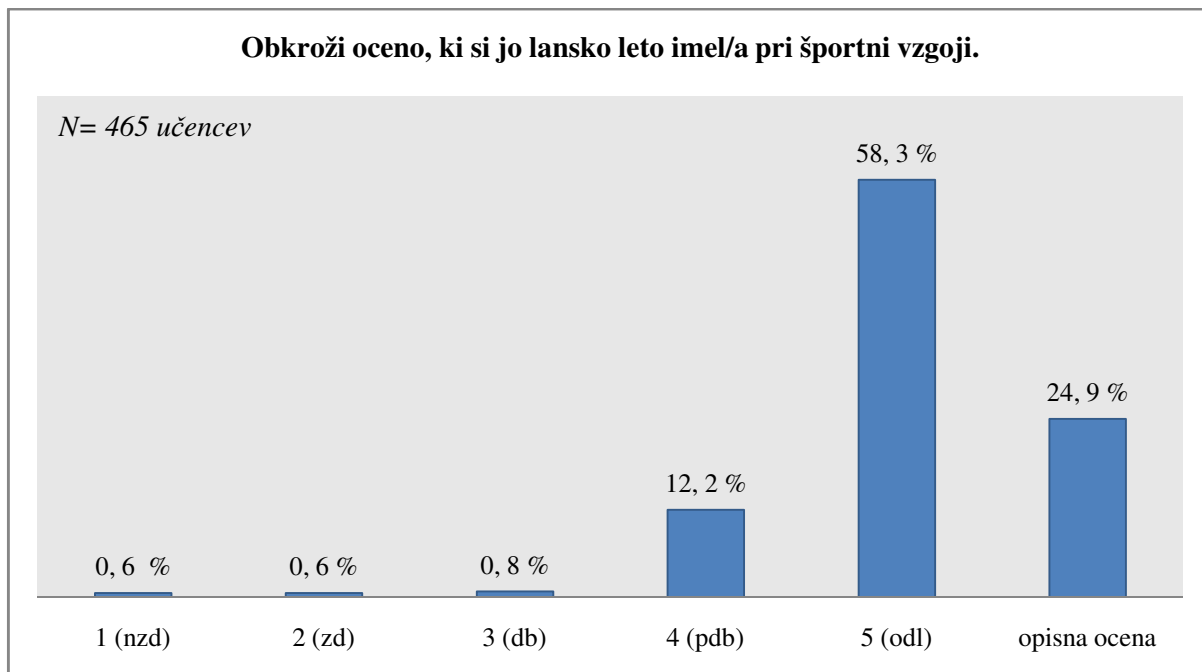
Graf 6.9: Če telovadbe med odmori nimate ali bi si jo želel/a imeti?

Tudi pri tem vprašanju naletimo na enako težavo, kot pri prejšnjem. Če je na 7. vprašanje odgovarjalo 473 učencev in jih je od tega 429 odgovorilo, da aktivnega odmora nima, ni smiselno, da je na 9. vprašanje odgovorilo 472 učencev. Dobljen rezultat je torej sporen.

Hipotezo št. 8, ki pravi, da si učenci želijo aktiven odmor, ne more biti niti potrjena niti zavržena, ker so dobljeni rezultati nesmiselni.

10. VPRAŠANJE: Obkroži oceno, ki si jo lansko leto imel/a pri športni vzgoji.

Učenci so obkrožili oceno, ki so jo dosegli pri športni vzgoji v šolskem letu 2010/11.

Graf 6.10: Obkroži oceno, ki si jo lansko leto imel/a pri športni vzgoji.

Oceno 5 je v preteklem šolskem letu doseglo 297 učencev (58,3 %), 58 učencev (12,2 %) je doseglo oceno 4. Opisno ocenjenih je bilo 121 učencev (24,9 %). Ostale dosežene ocene predstavljajo zelo majhen odstotek, pojavi se tudi ocena nezadostno.

Hipoteza št. 9 je tako potrjena.

Strinjam se z navedbo Štembergerjeve (2003a), ki pravi, da je tako kot ocena sama pomemben tudi način posredovanja, ki mora biti spodbuden in prijazen, nikakor pa ne žaljiv ali podcenjujoč. Od subjektivnega doživljanja povratne informacije je namreč v največji meri odvisen njen učinek na motivacijo učenca in pozitivno doživljanje samega sebe.

Pri šolski športni vzgoji naj bi šlo predvsem za podajanje informacij in razvijanje osnovnih gibalnih veščin, ne pa toliko za ocenjevanje osvojenih znanj. Tu se žal prevečkrat zaplete. Vsako leto so primeri, ko je otrokom in dijakom športna vzgoja ena od hujših travm, še posebno tam, kjer športni pedagogi ocenjevanje športne vzgoje preveč približajo ocenjevanju znanja pri drugih premetih. (Grošelj, 2012)

11. VPRAŠANJE: Ali si bil/a z oceno pri športni vzgoji zadovoljen/zadovoljna?

Z vprašanjem smo preverjali zadovoljstvo učencev z zaključno oceno pri športno vzgoji.

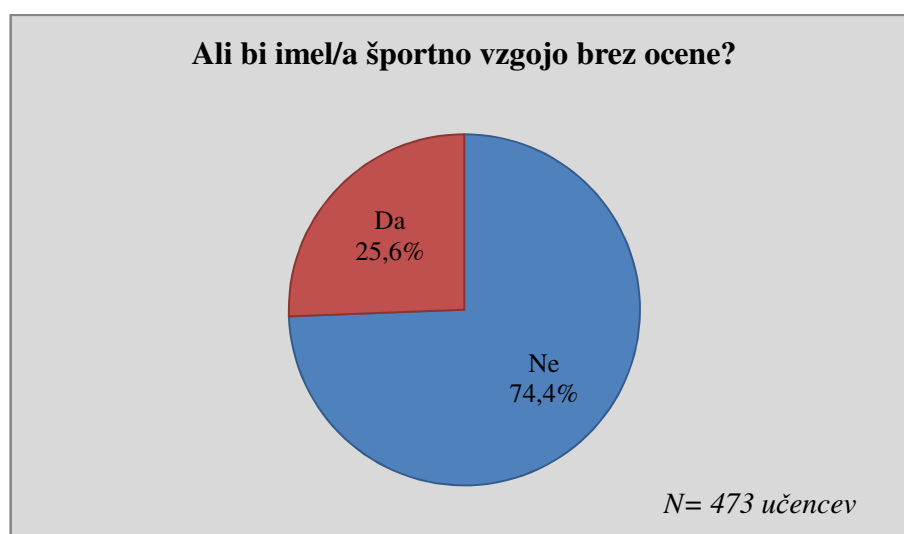

Graf 6.11: Ali si bil/a z oceno pri športni vzgoji zadovoljen/zadovoljna?

Zelo veliko je število učencev, ki so z oceno bili zadovoljni. Glede na to, da je več kot polovica učencev dosegla najvišjo oceno, je rezultat pričakovan. Ker je učencev, ki so na to vprašanje odgovorilo pritrdilno 444, lahko sklepamo, da so ta odgovor izbrali tudi tisti, ki so bili ocenjeni opisno. Vendar pa se tu pojavi vprašanje, ali imajo opisno ocenjeni učenci občutek o tem, kakšno oceno bi dobili.

12. VPRAŠANJE: Ali bi imel/a športno vzgojo brez ocene?

S tem vprašanjem smo ugotavljali, če si učenci želijo športno vzgojo brez ocen.

Graf 6.12: Ali bi imel/a športno vzgojo brez ocene?

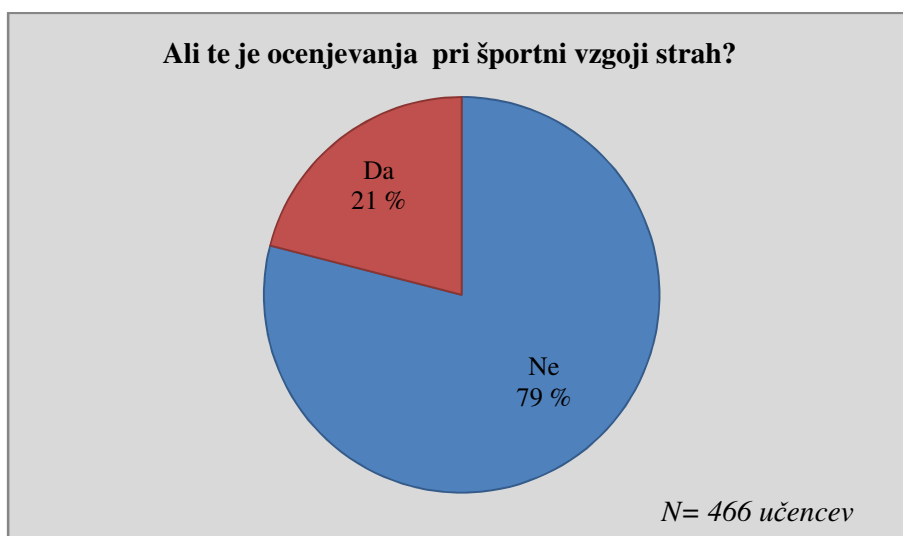
Med strokovnjaki na področju športa poteka veliko razprav o tem ali športno vzgojo ocenjevati ali ne. Strinjam se z navedbo Štembergerjeve (2004), ki pravi, da je športna vzgoja del rednega predmetnika in kot taka privržena enakemu tretmaju kot vsi ostali šolski predmeti. Vpeta je v reden program in zato tudi na področju ocenjevanja ne sme biti različna od drugih predmetov.

121 učencev (25,6 %) si je zaželelo športno vzgojo brez ocene, ostalih 352 (74,4 %) pa ne. Glede na rezultate, da imajo učenci večinoma visoke ocene pri tem predmetu, je rezultat pričakovan.

Hipoteza št. 10, ki pravi, da učenci športne vzgoje brez ocenjevanja ne bi imeli, se na podlagi rezultatov potrdi.

13. VPRAŠANJE: Ali te je ocenjevanje pri športni vzgoji strah?

Vprašanje preverja doživljanje ocenjevanja športne vzgoje med učenci.

Graf 6.13: Ali te je ocenjevanja pri športni vzgoji strah?

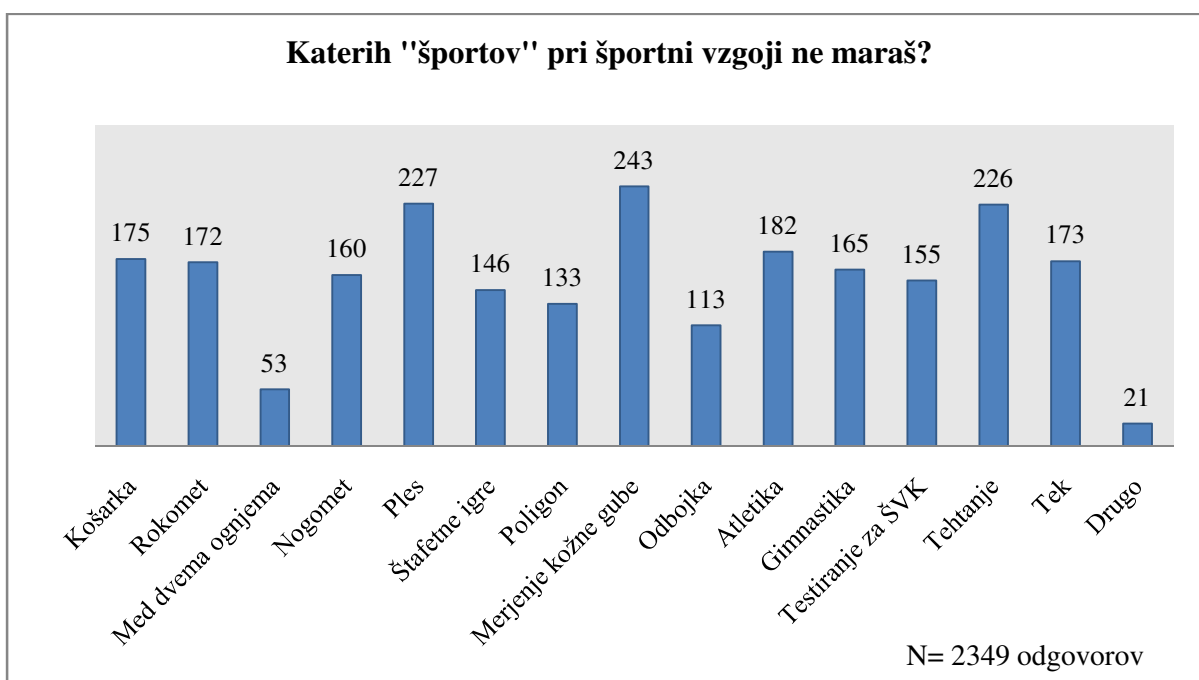
Rezultati so pokazali, da 368 anketiranih učencev (79 %) ob ocenjevanju ne čuti strahu in pritiska, 98 učencev (21 %) pa je ocenjevanja strah.

Visok odstotek odgovorov ne preseneča, saj so učenci ob ocenjevanju športne vzgoje uspešni in ocenjeni z najvišjimi ocenami, s katerimi so tudi zadovoljni.

Morda bi se bilo potrebno ustaviti ob učencih, ki jih je ocenjevanja strah. Kristan (2009), pravi, da je temeljni cilj športne vzgoje doseči, da bi učenci športno vzgojo vzljubili in se tudi kasneje v življenju ukvarjali s športom. Učitelji in športni pedagogi naj bi torej s svojim znanjem športno vzgojo in tudi njeno ocenjevanje načrtovali individualno in diferencirano ter poskušali tudi manj samozavestim in uspešnim učencem vzbuditi občutek uspeha. S pozitivnim odnosom učencev in občutkom, da naloge zmorejo, pa bi se tudi strah pred ocenjevanjem zmanjšal.

14. VPRAŠANJE: Katerih "športov" pri športni vzgoji ne maraš?

Z vprašanjem smo želeli ugotoviti, katerih vsebin oz. športov ne izvajajo radi. Lahko so se odločili med danimi izbirami ali napisali dodatne stvari (drugo).

Graf 6.14: Katerih "športov" pri športni vzgoji ne maraš?

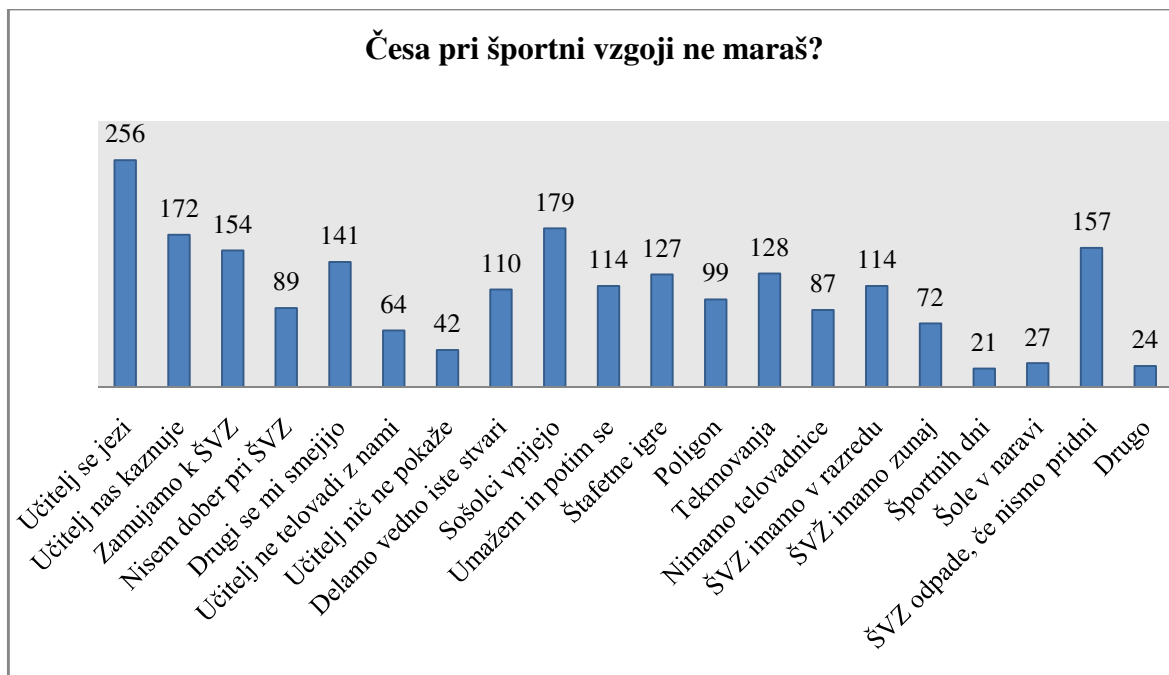
Največ učencev (243 odgovorov) je obkrožilo odgovor merjenje kožne gube, na tretjem mestu pa je odgovor tehtanje (226 odgovorov). Predvidevam, da se ti dve dejavnosti največkrat izvajata v okviru testiranja za športnovzgojni karton. Ker hipoteza št. 11 govori o tem, da učenci radi sodelujejo pri testiranju, se le-ta na podlagi rezultatov zavrne.

Na drugem mestu so učenci uvrstili ples (227 odgovorov), predvidevam, da so se za to izbiro odločali predvsem dečki. Prvim trem izbiram sledijo atletika (182 odgovorov), košarka (175 odgovorov), tek (173 odgovorov) in rokomet (172 odgovorov). Pričakovano je na zadnjem

mestu po nepriljubljenosti igra med dvema ognjema. Pod izbiro drugo so učenci največkrat napisali hokej, badminton in kolebnico. Rezultati so zelo podobni tistim, ki jih je v svoji raziskavi o zaznavanju športnovzgojnega procesa dobila Andreja Janečko Goličič (2012).

15. VPRAŠANJE: Česa pri športni vzgoji ne maraš?

Z vprašanjem smo želeli ugotoviti, kaj učence pri izvajanju športne vzgoje moti in česa ne marajo. Lahko so se odločili med danimi izbirami ali napisali dodatne stvari (drugo).

Graf 6.15: Česa pri športni vzgoji ne maraš?

Učencem je pomembno, da se pri športni vzgoji učitelj ne jezi (265 odgovorov), prav tako jim ni všeč, da jih učitelj kaznuje (172 odgovorov) oz. da jim ura športne vzgoje odpade, če niso pridni (157 odgovorov). 154 učencev moti zamujanje k športni vzgoji. Glede na to, da je le-ta enakovredna ostalim predmetom v vzgojno-izobraževalnem procesu, ni sprejemljivo, da zaradi pomanjkanja časa pri ostalih predmetih zamujajo k športni vzgoji.

Dobljeni rezultati potrjujejo navedbo Štembergerjeve (2005), ki pravi, da otroci ne marajo ur športne vzgoje, kjer se "nič ne dogaja", ur, ki so enolične, kjer učitelj ni vključen v proces športne vzgoje, ur, kjer veliko čakajo in poslušajo navodila. Ti odgovori so bili v anketi izbrani več kot dvestokrat.

Hipoteza št. 12 in 13 nista potrjeni, ker učenci teh dveh odgovorov niso izbrali med najpogostejšimi.

16. VPRAŠANJE: Napiši, kaj bi ti pri športni najraje delal/a.

Od učencev smo želeli izvedeti, kaj bi v okviru športne vzgoje želeli početi, če bi lahko izbirali sami.

Izbira	Dečki	Deklice	Izbira	Dečki	Deklice
Med dvema ognjema	95	80	Preval	1	2
Nogomet	121	15	Bejzbol	2	3
Odbojka	23	83	Nič	1	1
Košarka	52	15	ŠVK	0	1
Rokomet	33	16	Gimnastične vaje	0	4
Igre z žogo	10	4	(Razne) igre	0	3
Tek	3	3	Pika stoj	0	2
Ples	2	29	ŠVK zunaj	0	5
Poligon	11	16	Smučanje/sankanje	0	1
Med štirimi ognji	16	3	Velike žoge	0	1
Štafete	6	13	Svež zrak	0	1
Trampolin	10	6	Obroči	0	3
Gimnastika	4	23	Smejanje	0	2
Atletika	2	10	Vse v zvezi z gibanjem	0	1
Dejavnosti z blazinami	11	9	Skrivalnice	0	2
Hokej	16	3	Muhice	0	1
Badminton	4	12	Uporaba različnih orodij	0	2
Namizni tenis	5	6	Igra v parku	0	2
Plezanje	6	6	Ledene babe	0	1
Tekmovanje	7	3	Obliži	0	1
Luknje	7	15	Korenčki	0	1
Šola v naravi	7	4	Zajec ven	0	1
Športni dan	5	7	Enominutna igra	0	1
Poplava, potres, letalo	3	5	ŠVZ ločena po spolih	0	1
Kar si sami želimo	7	10	Karate	1	0
Športna vzgoja zunaj	4	4	Ekstremni športi	1	0
Tenis	9	3	Streljanje z zračno puško	1	0
Lovljenja	2	4	Fitnes	1	0
Plavanje	7	1	Vse, kar mi je všeč	1	0
Črni mož	3	1	Boks	1	0
Kepanje	3	1	Valjanje	1	0
Kolebnica	1	1	Igra z loparji	1	0
Skoki	2	1	Vsak pokaže aktivnost	1	0
Skok v višino	2	1	Brez tečnega učitelja	1	0
Skok čez kozo	1	2			

Tabela 6.16: Kaj bi pri športni vzgoji najraje delal/a?

Pričakovano so na prvem mestu igre z žogo: med dvema ognjema (170 odgovorov), nogomet (136 odgovorov), odbojka (106 odgovorov), košarka (63 odgovorov) in rokomet (49 odgovorov). 19 odgovorov je dosegla modifikacija igra med dvema ognjema imenovana med štirimi ognji. Opazne so razlike med izborom dečkov in deklic. Interesi učencev so različni, zato so dobljeni odgovori zelo razpršeni in številni.

Kot opozarja Kristan (2009) pedocentriem pri športni vzgoji pripelje do razvrednotenja vzgoje na raven rekreacije. Željam učencem naj bi bile namenjene šolskim interesnim dejavnostim.

Zdi se mi pomembno, da učitelj občasno prisluhne željam učencev, vendar do takšne mere, da s predlaganimi vsebinami lahko dosega načrte in cilje, ki so zastavljeni v letni učni pripravi in učnemu načrtu.

7.0 SKLEP

Namen diplomskega dela je bilo ugotoviti, kako učenci doživljajo športno vzgojo, kam jo uvrščajo glede na priljubljenost in pomembnost, kakšen je njihov odnos do ocenjevanja ter katere so oblike in metode dela, vsebine ter športi, ki so med učenci priljubljeni oziroma nepriljubljeni.

V vzorec je bilo vključenih 477 učencev 2. triletja petih osnovnih šol štajersko-koroške regije. Na podlagi analize rezultatov sem prišla do ugotovitev, s pomočjo katerih sem ovrgla ali potrdila zastavljene hipoteze.

Kot pričakovano je za učence najbolj priljubljen šolski predmet športna vzgoja, sledita ji likovna vzgoja in matematika. **Na podlagi tega rezultata lahko potrdim prvo hipotezo.** Učencem je športna vzgoja za življenje pomembna, zanimivo pa se mi zdi predvsem to, da je kljub vedno večji pozornosti, ki jo namenjamo pomenu gibanja za življenje, ta predmet uvrščen šele na 4. mesto, in sicer za matematiko, slovenščino in angleščino. **Tako lahko potrdim tudi drugo hipotezo.**

Želela sem izvedeti, katere vsebine ali "športi" so pri učencih najbolj priljubljeni. Predpostavljala sem, da je med učenci najbolj priljubljena igra (z žogo) med dvema ognjema. To je potrdilo 321 učencev, torej **je tretja hipoteza potrjena.** Med najbolj priljubljene športe so se uvrstili še odbojko, nogomet in košarko. **Potrjujem četrto hipotezo,** ki pravi, da učenci pri športni vzgoji radi izvajajo dejavnosti po lastni izbiri.

Potrdila sem tudi peto hipotezo, ki pravi, da je učencem šola v naravi v okviru športne vzgoje všeč. Kosovelj (2003) ugotavlja, da se večina učencev šole v naravi zelo veseli, predvsem zaradi celodnevne družbe s sošolci in preživljanja nekaj časa brez svojih staršev v drugem okolju.

Učenci so opredelili odnos do športne vzgoje. Zanimalo me je, če imajo športno vzgojo radi. Ker je na to vprašanje pritrdilno odgovorilo 96 % anketiranih učencev, lahko **šesto hipotezo potrdim.** Taki rezultati so pričakovani in razveseljujoči, saj je ob sedentarnem načinu življenja gibanje ena izmed pomembnejših dejavnikov zdravja.

En izmed ciljev raziskave je ugotoviti, v kakšnem obsegu se na šolah štajersko-koroške regije izvaja aktivni odmor. Rezultati so pokazali, da se v večini primerov ne izvaja. Učenci kar v 90,7 % niso deležni gibalnih dejavnosti med odmori. **Sedmo hipotezo na podlagi rezultatov potrjujem.** Zanimalo me je tudi, če je učencem aktivni odmor všeč in si ga želijo imeti. Dobljeni rezultati so zaradi pomanjkljivih navodil nesmiselni in jih na podlagi analize **osme hipoteze ne morem potrditi ali zavreči.**

Ocene učencev in učenk so pri športni vzgoji zelo dobre. Velika večina je bila v šolskem letu 2010/11 ocenjena z oceno 5 ali 4. Nižje ocene se pojavljajo bolj redko. **Deveto hipotezo sem tako potrdila.** Ker so njihove ocene visoke, so z njimi zadovoljni in športne vzgoje brez ocenjevanja v 74,4 % ne bi imeli. **Rezultati potrjujejo deseto hipotezo.**

Predvidevala sem, da učenci radi sodelujejo v meritvah za športno-vzgojni karton. Odgovori so pokazali drugačno sliko, saj so učenci več kot 460-krat izbrali odgovor, da ne marajo aktivnosti, ki so povezane s testiranjem. **Na podlagi tega enajsto hipotezo zavračam.** Predvidevala sem, da učencem ne odgovarja, da nimajo telovadnice in da jih moti, da k športni vzgoji zamujajo. Ker ti dva odgovora nista bila med najbolj pogosto izbranimi, **se dvanajsta in trinajsta hipoteza zavrneta.**

Z raziskavo sem ugotovila, da je športna vzgoja pri učencih priljubljena, zaželena in pomembna za življenje. Ocenjevanja jih ni strah, kar lahko povežemo z dobrimi ocenami, ki jih dobivajo pri tem predmetu. Z uporabljenim vprašalnikom sem ugotovila, da se učenci veselijo športnih dni, šole v naravi in lastne izbire dejavnosti, moti pa jih zamujanje k uram športne vzgoje, jeza in kaznovanje s strani učitelja. Prav tako je bilo ugotovljeno, da so med učenci najbolj priljubljene igre z žogo, med katerimi najbolj izstopa igra med dvema ognjema.

Smiselno bi se bilo vprašati, zakaj šole ne izvajajo aktivnega odmora. Morda je razlog v vodstvu šol, prostorskih omejitvah ali pa učiteljem na žalost to predstavlja le izgubo časa, ki najbolj škoduje učencem. Velikokrat preberemo, da sta gibanje in igra otrokovi osnovni potrebi in pravici. Učitelji smo eni izmed pomembnejših dejavnikov, ki vplivamo na odnos učencev do športne vzgoje. Naša naloga je, da pri izvajanju procesa upoštevamo značilnosti posameznikov in razreda kot celote ter na podlagi tega načrtujemo, izvajamo in vrednotimo pouk športne vzgoje.

8.0 LITERATURA IN VIRI

1. Brajša, P. (1993). *Pedagoška komunikologija*. Ljubljana: Glotta Nova.
2. Cankar A., Kovač M., Horvat L., Zupančič M., & Strel J. (1994). *Cilji šolske športne vzgoje: Uvodna izhodišča*. Ljubljana: Zavod republike Slovenije za šolstvo in šport.
3. Dežman, B. (1988). *Minuta za zdravje in aktivni odmor*. Ljubljana: Univerza Edvarda Kardelja, Fakulteta za telesno kulturo.
4. Goličič Janečko, A. (2012). *Zaznavanje športnovzgojnega procesa učencev 2. triade v šolah gorenjske regije*. Pridobljeno 6. 10. 2012 s svetovnega spleta:
[http://pefprints.pef.uni-lj.si/861/1/verzija_x\[1\].pdf](http://pefprints.pef.uni-lj.si/861/1/verzija_x[1].pdf)
5. Gregorič, V. (2011). *Priljubljenost iger z žogo*. Diplomsko delo, Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta.
6. Grošelj, V. (2012). *Športna vzgoja in njeno ocenjevanje*. Pridobljeno 14. 10. 2012 s svetovnega spleta:
<http://www.viva.si/Mnenja/8969/%C5%A0portna-vzgoja-in-njeno-ocenjevanje>
7. Jurak, G., & Kovač, M. (2007). *Priporočila za izpeljavo športnovzgojnega procesa: opravičevanje, učenje plavanja, športni oddelkih in spremljava telesnega in gibalnega razvoja*. Ljubljana: Fakulteta za šport, Katedra za športno vzgojo in Zveza društev športnih pedagogov Slovenije.
8. Kovač, M., Jurak, G., & Strel, J. (2003a). Nekatera teoretična izhodišča preverjanja in ocenjevanja znanja iz športne vzgoje. *Šport*, 51(2), 21-27, priloga.
9. Kovač, M., Jurak, G., & Strel, J. (2003b). Izhodišča učiteljevega načrtovanja v 1. triletju osnovne šole. V *Zbornik referatov, 16. strokovni posvet Zveze društev športnih pedagogov Slovenije*. Zveza društev športnih pedagogov Slovenije. Ljubljana: Pedagoška fakulteta, 47-56.

10. Kovač, M., & Novak, D. (2011). *Učni načrt. Športna vzgoja*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
11. Kosovelj, D. (2003). *Mnenje učencev in njihovih staršev o letni šoli v naravi*. Diplomsko delo, Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta.
12. Kristan, S. (1998). *Šola v naravi*. Radovljica: Didakta.
13. Kristan, S. (2009). *Pogledi na šport 1 – Šolska športna vzgoja in njeno ocenjevanje*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport – Inštitut za šport.
14. Kristan, S. (2010). *Pogledi na šport 2 – Predšolski športnovzgojni program Zlati sonček, šola v naravi, aktualni odzivi*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta.
15. Krpač, F. (1996). *Primerjava mnenj učencev in učenk razredne stopnje pedagoških ravnanjih njihovih učiteljev pri športni vzgoji*. Ljubljana: Fakulteta za šport.
16. Krpač, F. (2002). Je aktivni odmor še aktualen? V Verbič, J., Škof, B., Rogelj, A., Trkman, Z., in sodelavci (2002). *Razvojne smernice športne vzgoje: zbornik referatov/15. Strokovni posvet Zveze društev športnih pedagogov Slovenije*. Ljubljana: Zveza društev športnih pedagogov Slovenije.
17. Krpač, F., & Krovinović, M. (2005). Vpliv programiranega vodenega aktivnega odmora na trenutno počutje učencev na razredni stopnji. V *Zbornik referatov, 18. strokovni posvet športih pedagogov Slovenije*. Ljubljana: Zveza društev športnih pedagogov Slovenije.
18. Lipovac, L. (2005). *Sodelovanje dveh pedagogov pri športni vzgoji*. Diplomsko delo. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport.
19. Maver, M. (2002). *Pomen in vpliv športnega pedagoga pri poučevanju športne vzgoje prvem triletju osnovne šole*. Diplomsko delo, Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport.

20. Mulej, M. (1992). *Teorije sistemov*. Maribor: Ekonomsko-poslovna fakulteta.
21. Pišot, R. (2000). Didaktika gibalno/športne vzgoje v funkciji celostnega razvoja otroka. V *Otrok v gibanju*. Ljubljana: Pedagoška fakulteta, 75-85.
22. Pravilnik o izobrazbi učiteljev in drugih strokovnih delavcev v izobraževalnem programu osnovne šole. Ljubljana: Uradni list št. 109/2011 (30. 12. 2011).
23. Ramirez, L. (2009). *Mnenje učencev drugega in tretjega razreda osnovne šole o športni vzgoji*. Diplomsko delo, Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport.
24. Stergar et al. (1996). *Obvladovanje stresa ali kako ukrotiti tigrja in se pri tem celo zabavati*. Ljubljana: Inštitut za varovanje zdravja.
25. Strel, J. (1996). *Športnovzgojni karton*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport.
26. Strel, J., Jurak, G., & Kovač. M., (2003). Kako ocenjujejo učenci in učenke pomembnost športne vzgoje za življenje v primerjavi z drugimi šolskimi predmeti. *Šport*, 51(2), 35-39, priloga.
27. Škof, B., Zabukovec, V., Cecić Erpič, V., & Boben, D (2005). *Pedagoško-psihološki vidiki športne vzgoje*. Ljubljana:, Inštitut za kineziologijo.
28. Škof, B. (2010). *Spravimo se v gibanje- za zdravje in srečo gre: kako do boljše telesne zmogljivosti slovenske mladine*. Ljubljana: Fakulteta za šport, Inštitut za šport.
29. *Šola v naravi za devetletno osnovno šolo - koncept*. (13. 12. 2001). Pridobljeno 23. 10. 2012 s svetovnega spleta:
[http://www.mizks.gov.si/fileadmin/mizks.gov.si/pageuploads/podrocje/os/devetletka/p
rogram_drugo/Sola_v_naravi.pdf](http://www.mizks.gov.si/fileadmin/mizks.gov.si/pageuploads/podrocje/os/devetletka/program_drugo/Sola_v_naravi.pdf)
30. Štemberger, V. (2003a). Kakovost športnovzgojnega procesa v nižjih razredih osnovne šole. *Razredni pouk*, 7(3), 35-40.

31. Štemberger, V. (2003b). Sodelovanje dveh športnih pedagogov pri športni vzgoji. V *Zbornik referatov, 16. strokovni posvet Zveze društev športnih pedagogov Slovenije, Zveza društev športnih pedagogov Slovenije*. Ljubljana: Pedagoška fakulteta, 68-71.
32. Štemberger, V. (2003c). Vključenost učencev prve triade v dejavnosti dodatnega in razširjenega programa športne vzgoje. V *Zbornik referatov, 16. strokovni posvet Zveze društev športnih pedagogov Slovenije, Zveza društev športnih pedagogov Slovenije*. Ljubljana: Pedagoška fakulteta, 72-76.
33. Štemberger, V. (2004). Ocenjevanje športne vzgoje v prvem triletju. *Preverjanje in ocenjevanje*, 1 (2/3), 59-63.
34. Štemberger, V. (2005). Vloga ravnatelja pri zagotavljanju kakovosti športne vzgoje v prvi in drugi triadi osnovne šole. *Vodenje v vzgoji in izobraževanju*. 3(2), 35-48.
35. Štemberger, V. (2008). Medpredmetno povezovanje in športna vzgoja. *Didakta*, 18/19, 39-44.
36. Trček, B. (1997). *Realizacija aktivnega odmora na razredni stopnji*. Diplomsko delo, Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta.
37. Videmšek, M., Tomazini, P., & Grojzdek, M. (2007). *Gibalne igre z improviziranimi pripomočki*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Inštitut za šport.
38. Završnik, J., & Pišot, R. (2005). *Gibalna/športna aktivnost za zdravje otrok in mladostnikov*. Koper: Univerza na primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče Koper, Inštitut za kineziološke raziskave.
39. http://www.fsp.uni-lj.si/meritve/sportno_vzgojni_karton/ Pridobljeno 23. 10. 2012 s svetovnega spleta.

9.0 PRILOGA

Draga učenka/učenec!

Sem Tjaša Švigelj, študentka razrednega pouka. Da bi postala učiteljica, mi manjka le še nekaj korakov, zato te prosim za pomoč, in sicer, da izpolniš sledeči vprašalnik. Prosim, da odgovarjaš iskreno. Vprašalnik je anonimen, zato se nanj ni potrebno podpisati.

Hvala za sodelovanje. ☺

SPOL (<i>obkroži</i>)	DEČEK	DEKLICA
ŠOLA (<i>vpiši ime in kraj šole</i>)		
RAZRED (<i>obkroži</i>)	4.	5. 6.

1. KDO TE UČI ŠPORTNO VZGOJO?

- razrednik/razredničarka
- učitelj/učiteljica športa
- razrednik/razredničarka IN učitelj/učiteljica športa **SKUPAJ**

2. NAPIŠI, KATERE TRI PREDMETE IMAŠ V ŠOLI NAJRAJE.

1. mesto: _____
2. mesto: _____
3. mesto: _____

3. NAPIŠI, KATERI TRIJE PREDMETI SO PO TVOJEM MNENJU NAJBOLJ POMEMBNI ZA ŽIVLJENJE.

1. mesto: _____
2. mesto: _____
3. mesto: _____

4. KATERE ŠPORTE IMAŠ PRI ŠPORTNI VZGOJI NAJRAJE? (*Obkroži največ tri.*)

☐ atletika	☐ odbojka
☐ gimnastika	☐ ples
☐ košarka	☐ med dvema ognjema
☐ rokomet	☐ testiranje za športnovzgojni karton
☐ nogomet	☐ testiranje za značko Krpan

5. KAJ IMAŠ PRI ŠPORTNI VZGOJI RAD/A? (Obkrožiš lahko več odgovorov, a samo tisto, kar imaš rad/a, ti je všeč.)

☐ štafetne igre	☐ da lahko sami izbiramo, kaj bomo delali
☐ tekmovanja	☐ da imamo veliko žog
☐ poligon	☐ da imamo veliko blazin
☐ športni dan	☐ da imamo veliko različnih rekvizitov
☐ šolo v naravi	☐ da imamo veliko telovadnico

6. ALI IMAŠ ŠPORTNO VZGOJO RAD/A?

- DA NE

7. ALI IMATE MED ODMORI TELOVADBO?

- DA NE

8. ČE IMATE MED ODMORI TELOVADBO ALI TI JE TO VŠEČ?

- DA NE

9. ČE TELOVADBE MED ODMORI NIMATE ALI BI SI JO ŽELEL/A IMETI?

- DA NE

10. OBKROŽI OCENO, KI SI JO LANSKO LETO IMEL/A PRI ŠPORTNI VZGOJI.

1 2 3 4 5 OPISNA OCENA

11. ALI SI BIL/A Z OCENO PRI ŠPORTNI VZGOJI ZADOVOLJEN/ZADOVOLJNA?

- DA NE

12. ALI BI IMEL/A ŠPORTNO VZGOJO BREZ OCENE?

- DA NE

13. ALI TE JE OCENJEVANJA PRI ŠPORTNI VZGOJI STRAH?

- DA NE

14. KATERIH ŠPORTOV PRI ŠPORTNI VZGOJI NE MARAŠ? (Obkroži vse, česar ne maraš.)

Lahko pa tudi sam/a še kaj dopišeš.)

☐ med dvema ognjema	
☐ košarka	☐ odbojka
☐ rokomet	☐ atletika
☐ nogomet	☐ gimnastika
☐ ples	☐ testiranje za športnovzgojni karton
☐ štafetne igre	☐ tehtanje
☐ poligon	☐ tek
☐ merjenje telesne gube	
☐ drugo: _____	

15. ČESA PRI ŠPORTNI VZGOJI NE MARAŠ? (Obkroži vse, česar ne maraš. Lahko pa tudi sam/a še kaj dopišeš.)

☐ učitelj se jezi na nas	☐ štafetne igre
☐ učitelj nas kaznuje, če nismo pridni	☐ poligon
☐ k športni vzgoji zamujamo	☐ tekmovanja
☐ nisem dober pri športni vzgoji	☐ da nimamo telovadnice
☐ drugi se mi smeji	☐ da imamo športno vzgojo v razredu
☐ učitelj/ica nikoli ne telovadni z nami	☐ kadar imamo športno vzgojo zunaj
☐ učitelj/ica nam nikoli nič ne pokaže	☐ športnih dni
☐ delamo vedno iste stvari	☐ šole v naravi
☐ sošolci vpijejo	☐ športna vzgoja nam odpade, če nismo
☐ umažem se, potim se	pridni
☐ drugo: _____	

16. NAPIŠI, KAJ BI TI PRI ŠPORTNI VZGOJI NAJRAJE DELAL/A.
